ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — Թիւ 2,559 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 1905, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 11—24 — 19 ՁՄԵՌԱՆ, 1822—11 ՇԱԲԱԹ 1320 — ՈՒՐԲԱԹ

پوزانتیون
اینجه یومی وسیاسی غزته، صاحبه‌سی وباش مدیری
پوزانت کیچیان
عالی جاده‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومره ۲۳-۲۵
TELEPHONE NUMBER

Բիւզանտիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԻՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՔԱԼՈՂՆԵՐՈՒ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽԸ

Դեռ Գալիս եղած ատենէս իսկ, երբեմն լրագիրներուն արտաքին լուրերու բաժինին մէջ կարդացած ըլլալով, գիտէի որ Սուչի մը կար, որ ծովապաններու մնծաւորն էր և երեսուն—քառասուն օր, պահակ թժիկներու հակղութեան առակ, որոշ չափով ջուրէ կամ ուրիշ ըմպելիէ մը զատ, ուրիշ բան չէր դներ բերանը, գրաւ մը կամ մրցանակ մը չառնելու համար։ Գիտէի նաև որ Հօլպայն մը կար, որ հակառակ իր բազմադիմի փոքերուն, երբէք չէր յաղթած ասկայի Մանչի մէկ եզերէն միւսը, Տովվրէն Քալէ անցնիլ, փոքորիկին, հոսանքներուն և ուրիշ անակնկալներու եւ իրմէն անկախ արգելքներու պատճառով, գէթ աւելի քան քսան և չորս ժամ ծովին մէջ մնալով ու լողալով նախանձելի record մը ձեռք բերած էր։ Դեռ կայնէն անդուլ ուրիշներ, որոնք ձիով գնացքի, հեծանիւով վազքի, խոնա պարելու, չաս... խօսելու բարձրագոյն նիշերը չհած էին։ Այդ ամէնէն դուրս, սակայն, կայ եղեր, նաև քաղաղներու պարագլուխ մը, զոր, չիմանալն ընելու համար, կ'անգիտանայի մինչև այն ատեն։

Առաջ մը, Մանբէլիէի մէկ, երբոր արթննալս և փողոց ելլելս, ըստ սովորութեան, դարձ մը ընելու համար հիմնադրոց քաղաքին գլխաւոր պողոտաներուն մէկ, տեսայ որ քիչ չատ հմարաւ ու յամառողի ունեցող, ալքի զարնող բոլոր խանութներուն ցուցապատիներուն մէջ լուսանկարներ են դրեր, որոնց մէջ նորը ու բարձրահասակ պարոն մը կ'ուրուագծուէր ու կ'ցուցէր և որոց տակ միօրինակ տասէս էր գրուած. Այֆէլի կոռնէլ, տալպերթոյը պոթլէրնոը։ Ճիշտ ինչպէս կ'ըլլայ Բերայի տափրիլի կամ այգկարգի խանութներուն մէջ, ուրկէ անգամ որ մեծ դերասանուհի մը կամ արուեստագէտ մը գայ Պոլիս։ Զարմացայ. քաղաղներու պարագլուխ մը ինչ կրնար ըլլալ արդեօք։ Ինչ մըն ալ կ'առաջանայիք ես առ Մեծ փողոցին ծայրը, Օ Բըչչ Բէյ կոչուած փառաւոր վաճառատունի մը, — որ մեր Բերայի Պօ Մարշէին կ'համապատասխանէր, ամէն համմասութիւնները պահելով անչուշտ,— ցուցափեղկին առջև, երկու սեռէ մեծ պզտիկ անձերու բազմութիւն մը, ալքերը խոշոր բացած ու զարմացած երեսներով բաներ մը կը դիտէ, կ'հիանայ, կ'խնդայ։ Մենք ալ կը մօտենանք։

Հոն ալ միևնոյն մարդուն պատկերը, բայց չատ խոշոր ու իւղաներկ, ոսկեզօծ չքեղ շրջանակի մը մէջ առնուած, կանգնած է étalageին ճիշտ մէջտեղը։ Միւս նոյն ներոր ու չղուտ սենեակներուն կիսը է, ցցուած ու հիւանդ կարմրութիւնով մը վարակուած սուր այտոսկրներով, լայն ու թէզուկներ պարզուած թևերու պէս կարկամուն ականջներով, վեր գարձած սև, բաթակ, խոխո պեխերով։ Թևերը կուբքէին վրայ խաչաձև է défier ընելու —ասպարէզ կարդալու,— գերազանցելէ գոռոզ ձեւով մը, և կորովաթիր աչքեր ուղղակի դէմերնին կ'յառին, իսկապէս յաղթողիլ անհնազիտա ընել ջեղ, ողջ մարդու մը ծակող նայուածքին պէս։ Աղուոր ամառրասած մարդեր, մաքուր ածիլուած դէմքով և անթերի ոբոէնկոթ։ Պահակերին առջև, գունագեղ գորգի մը ու դէս ու դէն սփռուած առարկաներու վրայ չնդակի պատած ուրիշ չորհանակ մը ոսկիթել, ուրան մէջ քաղուած թանիլէ յատակի մը վրայ զանազան երկիրներու, մրցումներու ու ցուցահանդէսներու մէջ չահուած, մօտաւորապէս քառասուն—յիսուն և աւելի պատուանդաններ, չգգրաամներ, խաչեր, ոսկեգոյն, արծաթէ ու պրոնզէ, կը պարզուին չարք չարք, երիւներանգ ժապաւէններով ընդելուզուած։ Անոր ալ տակը, աւելի խոշոր գիրերով, վերոյիշեալ մրնելոյն անունը ու մրնելոյն ամրագրը կ'փայլիլին, ելեկտրական լոյսերու չուրջ չանակի չղոզոնքին տակ։

Այն օրէն սկսեալ, ամբողջ չաթի մը, քաղաքին լրագիրները լեփլեցուն են քաղաղներու մեծահասկ պարագլուխին կենսագրութիւնով, ընտանեկան կեանքովը, ըրած մրցումներովը, raidներովը, չահեկան անեքթօտներովը, չհած դրամներովը, ինքնըվիրասերովը և Մանբէլիէի մէջ իր ընելիք վերջին փորձին մանրամասնութիւններովը։ Հոն կ'իմանանք որ Մ. Ալֆրէտ կոռնէլ, երեսունչորս տարեկան է. նախկին հացագործի մը որդին, ինչպէս էր Լրոնան,—այս երկաչալի նմանութեան գիւտին պատիբ, այդ լրագրին խմբագրութեանը կ'պատկանի,—նախկին զինուոր և իբր թէ մանկացած Տահոմէի, Մատասկարի և Գօքսըրներու դէմ արշաւանքին։ Հայր երեք մանչ ղաւակի, երկու աղչկան և այլն և այլն, և ես կ'զարմանամ թէ ալ տարիքին մէջ, այնչափ բաներ ընելէ ետքը, ինչպէս ատեն գտեր է, ուրը diplôme d honneur, քսանչորս չգարամ, ինը խաչ, և տասներեք պատուանշան չհնէր։ Հոն կ'կարդանք նաև որ, առաջիկայ չաբթի, կէսօրէն վերջը, ժամը մէկին, Պ. Կոռնէլ, ֆրանսական զինուորի մը կազմածքովը բեռնաւորուած, պիտի սկսի քալել, յարատևօրէն, առանց գադարի, երեսուն ժամ, այսինքն մինչև կիրակի գիշեր, ժամը եօթը։ Այսչափը չատ աղէկ կը յիշեմ։ Անկէց անդին, մնացած մասերս մասնաբիւրը, կ'ներէք եթէ աղէկ մը միտքս չեմ կրնար բերել այս պահուս. բայց վեր ի վերոյ կրնամ ըսել թէ, կարծեմ յիսուն անգամ պիտի գանդար Մօնբէլիէի միջնաբաղաքին չուրջը, որուն չրջագիծը երեք քիլօմէթր սեպելով կ'ընէ հարիւր յիսուն քիլօմէթր։ քիչ չատ եւնէլ-ջալը ճամբայ։ եթէ աւելի ալ է, յանցանքը իմս չէ հարկաւ, բայց պատիբը պիտի պատկանի Մ. Կռանիէին, անոբանալի կերպով ինդիրը հող չէ արդեն։ ինչ որ կարեւոր է և ինչ որ բացայայտ է, սա է որ եղեսած չամ ամբողջ պիտի քալէր։ Ամիկա ինքնին կ'անցներ երեւակայութեանս սահմաններէն, հակառակ անոր որ ես ալ գէշ քալող մը չեմ եղած բնաւ, թէև քաղղներու պարագլուխ մըն ալ ըլլալէ չատ հեռու եմ եղեր դեռ, այս հաշիւով։ Միւս նոյն լրագիրներուն լսածոքէն նորերուած սիւնակներուն մէջ կ'կարդանք որ, քաղաքագիտական ժողովը և մարմնամարզիկ Ակումբը, չեմ գիտեր քանի՛ հարիւրական ֆրանք քոէէարկեր են, նչանաւոր քալղին որուելու համար, բացի հասարակութեան կամաւոր նուէրներէն և այն նպաստներէն՝ զոր պիտի ուղնն հարկաւորաբար ընել, ճամբուն վրայի խանութպանները, այդ առիթով իրենց ընծայիքը բացառիկ չհնած փոխարէն։

Գլուխիս լեցուած է ա՛լ, կանիէով, ո՛ւր որ կ'երթանք անոր վրայ միայն կը խօսին. անոր վրայ միայն կ'գրուի, ամէն մարդ անով կ'զբաղի։ Հիմակ ալ, պատահմամբ մը, Մ. Կռանիէ կ'վերադառնայ, հրապարակին միւս կողմէն։ Շատ ինքնավստահ ու գօտևպինդ երևոյթ մը ունի, և կարծես դեռ ընելիք մը չունի, և կարծես դեռ ինչ որ կարծենք, մինչև Միջերկրականի եզերքին իջնալով ու այցելելով Բալավազ գիւղը, ամբողց գրասենեակը մը չի մնացած առնելէ, խմելէ ու զուարճանալէ եռքը կ'վերադառնայ նորէն հետևոտն ու ևբեքտըկչէն, ընդամէնը չորս ժամ տեւող բացակայութենէ մը եռքը։ Տէր—Աստուած, ուհա Մ. Կռանիէն որ անընդհատ ու անվհատ կ'քալէ գնաւ ժամը առտուան երկուքն է, կ'չտապենք պատկերուհ։ Ամբողջ քաղաքը կ'հանգչի այդ պահուն, բայց Մ. Կռանիէ չի ճանչնար դալ ու դադար և միտք կ'քալէ։

Կիրակի առաւտ ալ կ'արթննանք ու հագիս կ'նամնինք եկեղեցի, ծանօթ անձնաւորութեան մը յուղարկաւորութեանը, որ օրն է գաթ մնենալու։ Սիրտերնիս կոտրած է, բայց կ'զուարթանանք թափառական Կռանիէն տեսնալով և կ'պատրաստ եռանիէն։ «Ապրի՛ս Մ. Կռանիէ, ապրիս։ Քալէ տեսնամ, քալէ՛։» Դերեզմանեցիէն վերադարձին սրձարան կ'երթանք մնենալէն հոգնած խմելու և փեքի խմ ընելու համար նարտի բարթի մը կ'դարձնենք։ Ամէն անգամ Կռանիէն անդուլ կ'գնալ, գադրելու առիթներ չեն պակսիր, ձրի քաղաքներ կ'գտնէ անտարբեր։ Հրապարակները, հեծանաւորդները, հետաքրքրները միչտ կ'փոխուին, բայց Գ. Կռանիէ միչտ հոն է, անանց մէջտեղը, անխոխոս, անքուն, աննկուն։

Կէս—օրուան ճաշն ալ կ'ընենք, որ մէկ ժամէն պակաս չի քշեր երբեք։ ինչպէս որ և է ճշմարիտ ոսանդուի զբօսանքի ճաշկերոյթ։ Եւեսոյ Թատրոն։ Հակառակ գիշերը հանգած ու քնացած ըլլալուներս, յոգնած ու թոյլ վիճակ մ'ունինք այսօր, այն քան տեղափոխութիւններու ու զանազանութիւններու պատճառով։ Բայց Մ. Կռանիէ հոն տեղ ալնդը չէ։ Թէ' կը գալէ, թէ կ'ուտէ, թէ կ'խմէ և թէ կը քնանայ Թերեւս, իմ գիտցած իրիկուան ժամը հինգին մօտ գտբս կտգանք թատրոնէն կրակնօրեայ ազգային բազմութիւնը, չրջագայողները, չրջականէն և կողները, թատրոնէն ելլողները։ բոլոր ժողովուրդը հոն է նորէն երեկ ցերեկուան պէս, երեկ ցորեկըվնէ ա՛լ աւելի, չա՛ս աւելի։ Երկու ժամ կայ պայմանաժամին լրանալուն և արդէն իսկ քալղներու պարագլուխը չհնալու մտք է իր գրաբ և նպաստները, մտածած ըլլալով որոշած կանոնական քիլօմէթրներու գումարին։ Քօֆէի հրապարակը ու անոր չարակից Esplanadeը լիսվ լեցուն են երկտես հետաքրքիրներով։ Տանելուվայտերին, քանքաներ, կառաներ, խօսուրտուք, խըճրտուք, աննկարագրելի։ Թևերուն վըրայ եռացող ժապաւէններ կապած կէս—պաշտօնական անձեր գանգանակներ կը պատրաստեն ի նպաստ օրուան հերոսին և կ'խոստովանիմ որ ներքսպի մէջ, այդ առաջին և վերջին անգամն է որ գանձանակի չրջաբերութեան կ'հանդիպիմ երա պաթակով։

Տակաւին ընելիք չորս դարձ ունի Գ. Թափառիկը։ Բայց այս վերջին մէկ քանի ժամերուն մէջ, ի՛նչ արագ ու անակնկալ փոփոխութիւն իր կերպարանքին մէջ։ ի՛նչ յուսահատ ու խղճալի վիճակ։ Շատ մօտը կ'երթամ և այնպես գինոված զինքը, երբ կ'անցնի Nouvelles Galeries կոչուած հրապարակի վրայէն։ Ա՛խ, ինչ ողորմելի տեսարան։ Ոտքերը չեն պակսիր, բայց քայլելու կարողութիւնն է որ պակսած է։ Ամէն քայլափոխի մէկ մը կ'ընկնի, կ'գլորի, կ'ելլէ, կ'ընկնի, կ'գլորի, կ'ելլէ, կ'ընկնի, կ'գլորի, կ'ելլէ,

հրամանատարներուն եւ ռուս մարտանաւերուն վրայ։ Երկրորդ՝ Ճապոն իր թշնամիին վիրաւորները քանի մը տեսակէտով աւելի լաւ կերպով կ'նայի քան թէ իսկ իր վիրաւորները։ Ռազմադաշտին վրայ անոնց աւելի կարեկցաբար կ'նայուի, և անոնց աւելի ճարտար խնամք կ'տարուի հիւանդանոցներուն մէջ. անոնց օրական պաշարն աւելի ճոխ է քան Ճապոնցի վիրաւորներունը. անոնց նամակներն առանց ծախքի կ'ղրկուին, և անոնց եկած ծրարներուն համար մաքսատուրք կամ փոխադրոզչէք չի պահանջուիր, և անոնց առողջութեան մասին յաճախ մանրամասն տեղեկութիւն կ'հաղորդուի ֆրանսական դեսպանատան, որպէս զի Ռուսիա ղրկէ։

Երրորդ, ծովակալ Քամիմուրայի նաւատորմիղը Րուրիկ ընկղմած յածանաւէն ազատեց նոյն այն ռուս նաւազներն որք Թօքիօլանար ըրին ճապոնական Հիթաչի—Մարու փոխադրանաւը, և որք յետոյ կրակ բրին այդ փոխադրանաւէն ազատւողներուն վրայ, որք ջուրին երեսը կը լողային իրենց կեանքը փրկելու համար։ Անկէ զատ, ծովակալն ինք տեսակցութեան մը մէջ, որ հրատարակուեցաւ Ճիճի Շիմբօ-ի մէջ, «բարձր գովեստով խօսեցաւ այն հաստատամտութեան վրայ, որով Ռուսերը կատարեցին իրենց պարտականութիւնը մինչեւ վերջին վայրկեանը.» ըսաւ թէ «Չէր կրնար չհիանալ թշնամիին վրայ, անոր դիւցազնութեան և քաջութեան վըրայ.» և յետոյ յայտարարեց թէ «Չէի կըրնար զօրաւոր կերպով չհամակրիլ այն քաջարի մարդոց, երբ տեսայ զանոնք որ կուգային մեր նաւերն իբր գերի։»

Ասոնք են մէկ քանի յատկանիշերն այն Ծ. Ասիացիներուն, զորս Նիւ-եօրք Վըրլտ «դեղնադէմ վայրենիներ» կ'կոչէ, զորս Ռուս Մամուլը բնաջինջ ընել կ'քարոզէ, և Մոսկուայի Վէտոմոսդին իբր թունալից «իժեր» կ'յորջորջէ բացարձակապէս փճացնել։ Այն միակ անաչառ և վեհանձն դիտողութիւնը զոր Ռուս կառավարական պաշտօնեայ մը ըրած է Ճապոնցիներուն վրայ, եղած է Քուրուբադքինի սպայակոյտի անդամներէն մէկուն կողմէ, որ նամակ մը գրած է Բեդերսպուրկի լրագրողներէն մէկուն. այդ նամակին մէկ մասն հետեւեալն է. «Հաստատամտութեան, պատերազմի պատրաստութեան, և բարոյական քաջութեան մասին այսքան վառնդաւոր(?) խնամքի Ռուսիա երբեք հանդիպած չէր մօտերս։ Մեզ, Ռուսերս, քիչ թեքադութեամբ(?), միշտ գիտցած ենք մեռնիլ, բայց ասիկա չի նշանակեր թէ Ճապոնցիներուն նման զինուորական տեսակէտով այսքան հաղուագիւտ թշնամի մը մեզի վախ ազդելու չէ, կամ արժանի է այն արհամարհանքին զոր սովոր ենք տեղալ այս քաղաքակիրթ ազգին վրայ։ Իրաւունք ունիմ խօսելու, քանզի բաւական ժամանակ անցուցած եմ Ճապոնի մէջ, և անկեղծօրէն կ'ըսեմ ձեզի թէ չատ անգամ ամօթէս կ'շիկնէի իմ երկրիս համար երբ մեր և անոնց բանակը կ'բաղդատէի։ Ռուսիա ինքզինքը մեծ ազգ մը կ'նկատէ։ Ամէն ազգ իր ներկայացուցիչներուն անձով պէտք է բարձր բռնէ իր արժանապատուութիւնը, և պէտք է յարգանք տածէ արժանաւոր թշնամիի մը հանդէպ. պէտք չէ ծածկէ իր սխալները, և պէտք չէ վրան բաց ինքնագովութեանց դէմ աչք գոցէ։»

1616ին Ճապոնցի մեծ վեհապետը, Իյեյասու «երկինք բարձրացաւ», թողլով վերջին կտակ մը որ անկէ ի վեր ծանօթ է «Կոնճըն Սամայի» թողած ժառանգութիւնն անունով։ Այս օրէնքներու և յորդորներու հաւաքածոյին մէջ, որոնք իր յաջորդներուն հրահանգութեան և առաջնորդութեան համար գրուած են, Իյեյասու կ'ըսէ. «Քաղաքական և եղեռնական դատարաններուն պետերը կառավարութեան մը ցոլացուցիչներն են։ Ուրեմն այն անձերն որ այս պաշտօններուն համար կ'ընտրուին, պէտք է արդարակորով, մաքուր, կարեկից և բարեգործ մարդիկ ըլլան։ Ամէն ամիս պաշտօնեայ մը պէտք է երթայ անակնկալ կերպով անոնց վարչութեան եղանակը քննելու համար, կամ նոյն իսկ Շոկունն ինք պէտք է երթայ ծպտուած ատենը, և առձեռն դատը քննէ և որոշէ։ Սակայն և այնպէս նաեւ կ'աւանդանէ(?) թէ ժողովուրդին օգնել՝ երկրին խաղաղութիւն պարգեւել կը նշանակէ, և ատկէ ի վեր հասկցած եմ թէ այս յորդորն հիմնուած է առողջ սկըզբունքի վրայ, և ուստի անոր հետեւած եմ անխոտոր։ Թող իմ յաջորդներս զայս ամուր բռնեն։ Ով որ անոր չի հետեւիր, իմ սերունդէս չէ։»

Եթէ այս լուսամիտ և հեռատես սկըզբունքներն այս օրուան կառավարութեան ցոլացումներն են, կարծեմ կրնանք հարցնել թէ «Թօքուկավա Շօկուն»ութեան Ճապոնն իսկ գերազանց քաղաքակըրթութիւն մը չունէ՞ր։

Թարգմ. ՃՈՐՃ ՔԵՆԸՆ
ՅՈՎՀ. Ս. ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ (Ամերիկա.)

ՎԵՐՋ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՆԱՐԵԿԸ

ԵՒ ԻՐ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

— ԳՐԵՑ ՀՕՐՕՑ

Բաղդատական ուսումնասիրութիւն մ'է Նարեկի բնագրին և ասկէ մէկ երկու տարի առաջ հրատարակուած աշխարհաբար թարգմանութեան վրայ, յորում այս վերջինին մէջ սպրդած ինչ ինչ սխալներն ուղղուած և մութ մնացած կէտերը լուսաբանուած են։ Ունի գեղեցիկ յառաջաբան մը ի գովեստ Նարեկին և Նարեկացւոյն։ Սոյն տետրակը կ'յանձնարարուի ամէն բանասիրաց նկատառման, անհրաժեշտ է բոլոր Աշխարհաբար Նարեկն ունեցողներուն համար։ Կ'ծախուի ձեռքէ լրագրավաճառաց քով։ Կ'գտնուի նաեւ Մատթէոսեան և Աչճեան Գրատուններէ։

Գին 2 դահեկան 8-2

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մանչուրեան ռազմադաշտին վրայ թըշնամի երկու բանակներն սպասողական դիրքով մը իրարու դէմ կ'կենան։ Ձմեռը տակաւին կ'իշխէ Զօր. Քուրոբադքինի և Մարշալ Օեամայի որոշմանց վրայ, որովհետեւ իր բովանդակ խստութեամբ արգելք կ'ըլլայ ընդարձակ տարածութեան մը վրայ յարձակման շարժում մը ի գործ դնելու, և բանակները կ'քաշէ դէպ ի այն կողմերն ուր ստորերկրեայ բնակավայրերու մէջ ձմեռն անցընելու համար անհրաժեշտ նիւթական ու զինուորական պայմանները գոհացած կ'գտնեն։ Ամիս մ'այ, եւ ահա մանչուրեան գեղեցիկ գարունը ձմեռուան սառոյցներուն կ'յաջորդէ, քիչ օրէն ռազմադաշտի երեսը ի հիմանէ փոխելով։ Տաք օրեր, հակառակ գիշերային սառուցեալ օդերուն, կ'հալեցնեն գետերու սառի ծածկոյթները։ Լիաօ եւ Հուն գետերն այլ եւ անանցանելի հոսանքներ կ'դառնան եւ սառած ցամաքային մեծ ճամբաներն եւ ուղիները, անիւներու առաջին հետքերէն յետոյ, ցեխին պատճառաւ դժուարին կ'դառնան կառքերու անցքին։ Զօրագունդերն ստորերկրեայ բնակավայրերէն դուրս ելնելով վրաններու տակ կ'մտնեն, եւ ասով զինուորական գործողութեանց ժամանակն ալ եկած կը համարուի։ Մանչուրիոյ ամէն մասերուն մէջ սակայն գարունը միեւնոյն ատեն չի գար։ Շա Հոյի մէջ Մարտի վերջերը կ'բացուի գարունը, թէեւ խիստ ձմեռ մը ըրած ըլլալուն համար, գարնան աւելի կանուխ(?) սկսիլն անհաւանական չէ։ Ժամանակին արդէն բացատրած ենք թէ ինչպէս Լիաօ գետը, պատերազմ մղուելու ատեն ունեցած հիմնական կարեւորութիւնը կ'կորսնցնէ եթէ վրայի սառն հալի, եւ ասով թէ՛ հոսանքին և կազմած ջըրվէժներուն և թէ հողին յատկութեան հետեւանօք անկարելի կ'դառնայ ընդարձակ տարածութեան վրայ ամէն զինուորական գործողութիւն։ Մինչեւ ձմեռուան սկսելէն մինչեւ այսօր պատերազմի դաշտն ամէն կարեւոր գործողութեանց թատերավայրն եղաւ։ Երկու բանակներու զօրագունդերն ալ ձմեռուան պայմաններուն յարմարելով էր որ իրենց հաւաքման կէտերն ընտրեցին։

Օեամա և Քուրոբադքին հետզհետէ իրենց գլխաւոր ուժերը քշեցին դէպ ի Լիաօ գետին եզերքը, այսինքն գործողութեանց ճակատէն դէպ արեւմտեան բաղուկը։ Հետեւաբար, ինչ չափով որ գետերն ազատին սառերէն և կորսնցնեն մեծամիւ(?) զօրագունդերու համար գործողութեանց ատեն ունենալիք կարեւորութիւնը, նոյն չափով ալ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ որ թշնամի երկու բանակներն իրենց հաւաքման կէտերը փոխեն։ Հաւանական է որ գլխաւոր ուժերը նախ դէպ ի կեդրոն դիմեն։ Արդէն հաղորդուեցաւ որ Զօր. Քուրոբադքին պիտի ձեռնարկէ Քուրօքիի բանակին դէմ խտացնել իր մարդիկը, այսինքն ճակատի բանակին արեւելեան բաղուկին մէջ։ Տակաւին կարելի չէ հաւատ ընծայել այս որոշման, որովհետեւ այնքան ատեն որ կարելիութիւն կայ որպէս զի Մարշալ Օեամա արեւմտեան բաղուկին տրամադրելի գերակշռութեամբ Զանդոնհեանի մօտ ռուսական բանակին վրայ յարձակի, ժամանակէն առաջ տրուած որոշում մը պիտի ըլլար այս։ Մանաւանդ որ այդ որոշման անմիջապէս գործադրուելուն Մարշալ Օեամա իր գերակշիռ ուժով յարձակելով, պիտի կրնար ռուսական ուժերը ցրուել եւ յետոյ կամ Լինչիբուի մօտ գտնուած ռուսական ալ բաղուկին վրայ քալել և կամ թէ ռազմագիտական շարժում մ'ընելով, Հուն գետին դիմացի կողմն անցնել եւ Մուգտէնի հիւսիսային կողմը գտնուող ռուսական նահանջի գծին սպառնալ։ Լիաօ գետին, զինուորական շարժմանց համար ընծեռած դիւրութիւնները կ'սահպեն(?) երկու հրամատարներն ալ, առ այժմ իրենց գլխաւոր ուժերն արեւմտեան բաղուկներուն մէջ թողուլ։ Այսպէս է որ, առանց շարժում մը կարենալ ընելու, երկու բանակները դէմ առ դէմ կեցած են։ Եթէ այս կացութիւնը փոխուի, ա՛յն կողմը պիտի նպաստաւորուի, որն որ յաջողի, գործողութեանց ճակտին մէկ ուրիշ մասին մէջ աւելի առաջ թիւի առաւելութիւնը ձեռք անցընել, չնորհիւ արագ և աննշմարելի կերպով կատարուած զօրքերու տեղափոխութեանց։ Մինչեւ այս տեսակ բան մ'ըլլալը սակայն, տակաւին մէկ քանի շաբաթներ կ'անցնին։ Ռուսերը կ'չարունակեն թէեւ իրենց բաւական եռանդուն թնդանօթաձգութիւնը, սակայն առանց արդիւնքի։ Ճապոնցիներն աւելի խնայողութեամբ կ'գործածեն իրենց ռազմանիւթը։

Կ'ըսուի թէ Ճապոնցիները Բորդ Արթուրի իրենց 8 ինչէզնոց թնդանօթները Շա Հոյի դիրքերը փոխադրած են։ Այս լուրը տակաւին հաստատման կ'կարօտի։ Այսքան մեծ թնդանօթներ, որք ռումբերու դէմ պաշտպանուած են, ինչ նպատակի կրնան ծառայել։ Իրաւ է թէ պատահմամբ կրնայ այդ մեծ թնդանօթներէն ռումբ մը Ռուսաց ստորերկրեայ ապաստարաններէն մէկուն մէջ իյնալ և զայն քանդել, սակայն այսքան պզտիկ արդիւնք մը համեմատական չէ ձեռք առնուած միջոցին հետ։ Հրասանդեր(?) հաւանաբար տարուած են արդէն դէպ ի ռազմադաշտը, և Ճապոնցիները գոհ պիտի ըլլան խոչոր թնդանօթներն ամրութեանց մէջ թողլով։ Զօր. Քուրուբադքին Զօրին ուղղած տեղեկագրին մէջ կ'խօսի Զինչինէին մօտ գտնուող Ծայր. Արեւելեան բաղուկին վրայ ճապոնական յարձակողականի մը մասին։ Լերան մէջ այս սպառազինութեանց վրայ արդէն կրկին կրկին խօսած ենք, որք զուրկ են մեծ կարեւորութենէ մը։ Տաքինտուչան, որ Ռուսաց կողմէ գրաւուած է, կ'գըտնուի երկաթուղիէն 180 քիլոմէթր դէպ ի արեւելք։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ, Փետր. 22)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ.—Զօր. Քուրուբադքին տեղեկագիր մը տուաւ Զօր. Զիչաքովէ(?) որ մանրամասնութիւններ կուտայ, Փետր. 14ի ճակատամարտէն վերջ ռուս սահմանապահներու Լէնսքիի հրամանատարութեան մը կատարած նահանջին վրայ։ Պօյարինով 90 մարդով հրաման ստացաւ յարձակողականի սկսի, որպէս զի Ռուսերը կարենան իրենց թնդանօթները փախցնել, բայց Փետր. 14ի երեկոյեան ժամ 9ին Լէնսքիի հետ Պօյարովի ունեցած յարաբերութիւնը խզուեցաւ, Ֆուցէդունի մօտ, Սանտիչաւէ 25 փարսախ դէպ ի հիւսիս և ամէն կողմէ պաշարուեցաւ ճապոնական հեծելազօրաց գումարտակներէ և 1000 հետեւակազօրքէ։ Պօյարինով յարձակեցաւ ճապոնական կեդրոնի ուժերուն վրայ, սակայն հեծելազօրաց երկու գումարտակներու երեւալուն, հրաման ըրաւ իր մարդոց ձիերը դէպ ի դաբիվեր(?) քշել և կրակ ընել ձախ կողմի հեծելազօրաց վրայ։ Թշնամիէն չատեր ինկան։ Ճապոնական հետեւակազօրքը ղեկղայի(?) ազդականներով վեր կ'ելնէր։ Պօյարինով 2000 ոտք ետ քաշուեցաւ, նահանջած ատեն չատ մը անդամներ կրակ ընելով։ Երեք հոգի սպաննուեցան, 24 հոգի վիրաւորուեցան և այլ մ'այ ծանրապէս։ Ռուս զօրքերը կամաց կամաց հեռացան, հետ տանելով իրենց մեռեալներն ու վիրաւորեալները։ Ռուսերէն ոմանք որք ի բաց ձիերը կորսնցուցած էին ճապոնական ձիեր գտան։ Ճապոնցիները Ռուսերուն ետեւէն ինկան 26 փարսախ առաջ։ Պօյարինով Ֆանցէգունի հասաւ Փետր. 16ին իր բոլոր մեռեալներովը ու վիրաւորեալներով։ Ծանրապէս վիրաւորուած սպան ճամբուն մեռաւ։

ԿՐԻԲԷՆՊԵՐԿ.— Բեդերսպուրկի զինուորական չրջանակներուն մէջ չատ խրատութեամբ կ'վարուին Կրիբէնպերկի հետ։ Ասոնք այն կարծիքէն են որ եթէ զօրավար Կրիբէնպերկ խստութեամբ չպատժուի ըլլայ(?), հրամատարին չենազանդելուն եւ իր պաշտօնը թողած ըլլալուն համար, պիտի նշանակէր ժխտումը զինուորական ամէն կարգապահութեան։ Ռուս բանակը մեծապէս վշտակրած է որ Կրիբէնպերկ միջոցէ մը հրապարակից(?), որովհետեւ ասիկա ամբողջ աշխարհի և թշնամւոյն յայտնապէս ցոյց տուաւ Մանչուրիոյ ռուս բանակին վերին հրամատարութեան երկպառակ ու ապիկար կացութիւնը։ Բեդերսպուրկի բարձր չրջանակներուն մէջ նոր լուր մը ելած է թէ անհամաձայնութիւն ծագած է նաեւ Զօր. Քուրոպատքինի և Պիտէրլինկի միջեւ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՋՐՈՅՑՆԵՐ. — Ճապոնական Ասահի թերթն ասկից առաջ յայտարարած էր թէ ռուսաճապոնական պատերազմին մէջ օտար միջամտութիւն մը Ճապոնի համար փափաքելի չէ բնաւ։ Քօքումին թերթն ալ նոյն լեզուն կ'գործածէ։ Եւ ասիկա զուրկ չէ կարեւորութենէ որովհետեւ Քօքումին թէեւ պաշտօնական օրկան մը չէ, բայց պաշտօնական չրջանակներու հետ սերտ յարաբերութեան մէջ կ'գտնուի։ Վերջին օրերուս Թօքիոյի մէջ կատարուած զանազան ատեանարանութիւններ(?) խիստ յստակ և ուչագրաւ կերպով ի վեր կ'հանեն այն տարբերութիւնն որ գոյութիւն ունի Ռուսիոյ և Ճապոնի մէջ տիրող կացութեանց միջեւ։ Մարքիզ Սաաօնճի, պետը մեծագոյն ընդդիմադիր կուսակցութեան, հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ վաղեմի քաղաքագէտներու, նախարարներու և երկու միացեալ ընդդիմադիր կուսակցութեանց։ Հացկերոյթի ատեն, թէ՛ նախարարական և թէ՛ ընդդիմադիր կուսակցութեան պատկանողները զիրար չնորհաւորեցին միութեան և համաձայնութեան այն ուրախալի ոգւոյն համար որ գոյութիւն ունի ընդմէջ Դահլիճին(?) և Խորհրդարանին, երկրին բախտը վճռող ներկայ տագնապին հանդէպ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆԻ ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՀԵՏ. — Ուաշինկդընի աւստրիական դեսպան Տքդ. Հէնկէլմիւլլըր ֆոն Հէրկէրվար, որ այժմ Վիեննա կ'գտնուի, Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի խմբագիրներէն մէկուն հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։ Խմբագիրը սապէս կ'տեղեկագրէ իր այդ տեսակցութիւնը։ «Դեսպանը, որ տասն տարիէ ի վեր Ուաշինկդընի մէջ կ'գտնուի, երկու տարին անգամ մը արձակուրդով Վիեննա կուգար սովորաբար գարնան ատենները. բայց այս անգամ սովորականէն մէկ քանի ամիս առաջ եկաւ, Վիեննայի և Բէշթայի աւստրեհունգարական բարձրագոյն չրջանակի մէջ անցընելու համար ձմրան եղանակը։ Դեսպանը նոր ապաքինած է զինքը տառապեցնող բաւական սաստիկ ինֆլուէնցայէն, և Վիեննայի մօտակայ գիւղերէն մին պիտի երթայ կազդուրուելու համար։ Այս պահուս Ամերիկայի մէջ, բնականաբար, ընդհանուր հետաքրքրութիւնը ռուսաճապոնական պատերազմին դարձած ըլլալով, հարցուցի դեսպանին թէ ամերիկեան ժողովուրդն ինչ տրամադրութեան մէջ է հանդէպ այս պատերազմին. դեսպանը պատասխանեց. «Ամերիկայի մէջ, ուր գրեթէ ամէն ոք զարգացեալ է, և ամէն խնդրոյ մէջ իւրաքանչիւրն իր յատուկ կարծիքն ունի, այսպէս է նաեւ պատերազմող երկու Տէրութեանց համար. Ընդհանուրն համակիր է թէեւ Ճապոնի համար, բայց Ռուսիոյ դէմ ալ հակակրութիւն չկայ, նոյն իսկ ռուսասէրներ ալ կան։ Ռուսիոյ և Մ. Նահանգաց յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Միայն թէ Ամերիկացւոց մեծ մասն երբեմն չափազանց համակրութիւն կ'ցուցնէ Ճապոնի համար։ Ճապոնցիք նախ և առաջ Ամերիկացւոց միջոցաւ քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ դրուեցան։ Եւ Ամերիկացիք կ'ուրախանան Ճապոնցւոց յաջողութեան վրայ, ինչպէս ուսուցիչն իր աչակերտին յառաջդիմութեան վրայ։ Նոյնպէս Ամերիկա առաջինն եղաւ Ճապոնն իբր քաղաքակիրթ տէրութիւն մը ճանչնալու, և ասոր համար է որ այժմ Ամերիկայի մէջ կ'համակրին Ճապոնի»։

Հարցուցի դեսպանին թէ Ամերիկա կ'աշխատի՞ որ կարելի(?) ըլլայ քիչ ատենէն հաշտութիւն մը ձեռք բերել։ Դեսպանը պատասխանեց «Նախագահ Րուզվէլդ պէտք եղածն ըրաւ ցուցնելու համար թէ կ'փափաքի խաղաղութեան վերահաստատումը տեսնել Ծայր. Ասիոյ մէջ։ Միւս կողմէ սակայն, Ամերիկեան կառավարութիւնն հասկցաւ թէ որ և է միջամտութիւն անօգուտ է առանց պատերազմող երկու տէրութեանց հաճութեան։ Տարակոյս չկայ որ ամերիկեան կառավարութիւնը չի կրնար անտարբեր մնալ Ծայր. Ասիոյ դէպքերուն, քանի որ Փիլիպեան կղզիներուն տէրն է այժմ։ Ամերիկա իր Ծայր. Ասիական քաղաքականութիւնն ունի, բայց այդ ալ խաղաղասէր և երկրակալութեան անշնչէ(?) զերծ, արկածախնդրութիւններէ հեռու քաղաքականութիւն մ'է։ Ամերիկա Ծայրագոյն Ասիոյ մէջ իր Փիլիպեան կղզիներովը գոհ է։ Գալով Չինու, ասոր համար ալ իր միակ սկզբունքն ըրած է «Չինը Չինացւոց համար»։ Երբ 1900ին Բէքինի մէջ երեւան եկաւ կոփամարտիկներու շարժումը, Ամերիկա մասնակցեցաւ տէրութեանց համերաշխ գործողութեան, Բէքինի մէջ հանդարտութիւնն ու ապահովութիւնը վերահաստատելու համար, և այս նպատակով Բէքին զօրք ալ ղրկեց Փիլիպեան կղզիներէն։ Խաղաղութիւնը վերահաստատուելէն ետք, Ամերիկա վրէժխնդիր գաղափարներու հակառակեցաւ և Ամերիկայէն աւելի ներողամիտ ոգի ցուցնող չեղաւ Չինու վարմունքին համար։ Ամերիկա կ'ուզէ որ ամէն քաղաք բաց ըլլայ Չինու և Մանչուրիոյ մէջ։ Եւ քանի որ Ամերիկա առեւտրական չահերէ զատ ուրիշ դիտաւորութիւն չունի, հետեւապէս Չինու բաժանման հակառակ է։ Իր այս գաղափարն առաջուընէ աւելի զօրաւոր է այժմ։ Ամերիկա հակառակ այն կասկածներուն զորս տէրութիւնք ունեցան վերջերս, ցուցնել կ'ուզէ թէ Ծայր. Ասիոյ մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատած ատեն, նպատակ չունի բնաւ Չինու հողէն մաս մը գրաւել և իր միակ ջանքն է Չինու ամբողջութեան պահպանումը։»

Խօսքին կարգն Ամերիկայի ծաւալական քաղաքականութեան գալով, դեսպանն ըսաւ. —«Նախագահ Րուզվէլդ չատ խոհուն անձ մ'է և ամէն ազգաց հետ խաղաղութեան մէջ մնալ կ'փափաքի։ Մընրոյի վարդապետութիւնը այնչափ նուիրական է իրեն, որչափ՝ ամէն ամերիկացիի համար։ Կարելի բան չէ Ամերիկայի այժմու հողէն մաս մը տեղ առնել. միւս կողմէ թէ՛ նախագահն և թէ իր արտաքին գործոց նախարարն իրենց երկրասիրութիւնը չափազանցութեան չեն տանիր։ Մր. Հէյ չատ կարող և չատ փորձառու անձ մ'է, և իր քաղաքագիտական կարողութեան չափ ալ գրական կարողութեան տէր է։ Խմբագրած է Նախագահ Լինքօլնի կենսագրութիւնը, աշակցութեամբ Նիքօլայի որ անձնական քարտուղարն էր երբեմն։ Մր. Հէյ վերջին անգամ դեսպան էր Լոնտոնի մէջ, բայց վաթսունական թուականներուն դեսպանութիւն ըրած է նաեւ Վիեննայի մէջ։»

Գերմանիոյ և Անգլիոյ հանդէպ ինչ տրամադրութեան մէջ է Ամերիկա, հարցուցի. և դեսպանը պատասխանեց. — «Անուրանալի է թէ երեք տարի առաջ, Վենեզուէլայի խնդրոյն առթիւ չափազանց գրգռութիւն մը կար Ամերիկայի մէջ Գերմանիոյ դէմ, բայց այդ գրգռութիւնն հանդարտած է այժմ, և թէպէտ հանրային կարծիքն այժմ բարեկամական է Գերմանիոյ հանդէպ, բայց Անգլիոյ համար բարեկամութիւնն աւելի մեծ է։»

Եւրոպայի հետ Ամերիկայի ունեցած առեւտրական յարաբերութեան վրայ խօսելով, դեսպանն Եւրոպայի առեւտրական դաշնագրութեան ակնարկելով ըսաւ. «Միաց. Նահանգաց և եւրոպական Տէրութեանց միջեւ մօտաւոր ատեն մէջ այդպիսի առեւտրական դաշնագիրներ չպիտի կնքուին։ Սակայն միւս կողմէ Ամերիկայի ազդեցիկ չրջանակներու մէջ տրամադրութիւն չկայ սակերու բարձրացմամբ Եւրոպայի հակառակիլ։ Մաք Քինլիի պէս, Մր. Րուզվէլդ ալ փոխադարձութեան դաշնագիրներու կողմը չէ։ Նոյնպէս՝ Ծերակոյտն ալ այդպիսի դաշնագիրներ ունենալ չուզեր։ Միաց. Նահանգաց և Ֆրանսայի յարաբերութիւնները լաւագոյն են թէեւ, բայց 1898ին Ֆրանսայի հետ փոխադարձութեան դաշնագիր մը կնքելու համար ծերակոյտին մատուցուած առաջարկն ելք մը չունեցաւ դեռ։»

Իսկ Ամերիկայի և Աւստրեհունգարիոյ յարաբերութեանց մասին դեսպանն ըսաւ. «Ուաշինկդընի դեսպանատան պաշտօնեաններուն բազմանալէն կ'երեւի արդէն թէ Աւստրիոյ յարաբերութիւններն երթալով կ'չատնան Ամերիկայի հետ եւ մեծ գաղթականութիւն մը կ'բերեն իրենց հետ։ Այդ գաղթականներուն մեծ մասը գիւղերուն մէջ կ'հաստատուի և գաղթականութեան այս եղանակին աւելի կ'համակրին ամերիկացիք, քան այն գաղթականներուն որք մեծ քաղաքներու մէջ կ'հաստատուին։ Աւստրիայէն գաղթողներն աչխատասէր, բանիբուն անձեր են։ Չեխերը գլխաւորաբար ճակնդեղի մշակութեամբ կ'զբաղին Դէքսասի և Նեպրասքայի մէջ։»

Դեսպանը չատ կ'ցաւի որ զբօսական կամ կրթական ճամբորդութեամբ Ամերիկա գացողները չատ քիչ են, և որոց թիւը բաղդատմամբ Ամերիկա ճամբորդող զարգացեալ և հարուստ գերմաններուն, չատ աննշան է։ Դեսպանն յոյս կ'յայտնէ որ Աւստրիոյ մէջ ալ սովորութիւն պիտի ըլլայ ճամբորդութիւններ ընել դէպ Ամերիկա, ուր ոչ միայն չատ բան կ'սորվի մարդ, այլ և չատ բան կրնայ վայելել։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՔԹՈՐ.—Մ. Նահանգաց Բենսիլվանիոյ Համալսարանը, Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ ամերիկացի և գերման բրոֆէսորներ փոխանակելու մասին եղած թելադրութեան վրայ հաւանութիւնն արտայայտելուն համար, Մ. Նահանգաց Պերլինի դեսպանին միջոցաւ դիմում ըրած է Նորին Վեհափառութեան, հարցնելով թէ արդեօք կը հաճի ընդունիլ Համալսարանի Իրաւագիտութեան Տօքթորի տիտղոսը։ Կայսրը պատրաստակամութիւն յայտնեց ընդունելու եղած պատիւը։ Ուաշինկդընի գերման դեսպան Պարոն Շրէք ֆոն Շեռնպուրկ, ի դիմաց Վիլհէլմ Կայսեր ներկայ պիտի գտնուի, համալսարանին կողմէ Կայսեր Իրաւագիտութեան Տօքթորի աստիճան տրուելու արարողութեան։

ԱՆԳԼ. ԸՆԴԾՈՎԵԱՅԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ. —Քուինսդաունի առջեւ անգլ. ընդծովեայի մը արկածին նկատմամբ ծովային նախարարութիւնն հետեւեալը կ'հաղորդէ. — «A5 ընդծովեան, Հաւլարդի բացերն հոսանքին մէջն էր։ Նաւուն մէջ էին սպաներն ու նաւազները, որք նաւահանգիստէն դուրս ելլելով փորձեր կատարելու համար պատրաստութիւններ կ'տեսնէին։ Կէս օրէ 2 ժամու չափ առաջ ընդծովեային մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ, ուրկէ նաւուն մէջ գտնուողները բոլորն ալ վնասուեցան։ Ամէն ջանք եղաւ նաւուն մէջ գտնուողները դուրս հանելու, որու միջոցին, առաջին պայթումէն գրեթէ ժամ մը յետոյ երկու պայթում եւս տեղի ունեցաւ, նաւուն մէջ գըտնուողներն ազատելու համար աշխատողներէն ոմանք վիրաւորելով։ Ծխանէն մեծ քանակութեամբ ծուխ ելլելուն այնպէս կարծուեցաւ թէ ընդծովեան կրակ առած էր, սակայն յետոյ տեսնուելով որ այնպէս չէ, աւազան քաշուեցաւ քննուելու համար։ Նաւը մեծ քանակութեամբ ծուխ արտադրելուն ցարդ կարելի չէ եղած քննել և պայթումին պատճառն հասկնալ։ Դէր տեղակալ Սքինըր որ ծանր կերպով վիրաւորուած էր, հիւանդանոց փոխադրուելէ վերջ մեռաւ։ Նաւուն մարդոցմէ ուրիշ երեք հոգիներ ալ սպաննուեցան։ Ծանրապէս վիրաւորուեցան 7 հոգի, իսկ 6 հոգի ալ թեթեւապէս։

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԸ.— Հին ժամանակներու մէջ այնչափ ճոխ Սիրաքեր կային, որոց մէջ ճարտարարուեստ անասուններ ալ հիանալի խաղեր կ'ներկայացնէին բազմածախս զգեստներ հագած։ Բայց հիմակուան սիրքերուն մէջ գլխաւորաբար լարախաղացները, միջկատակողները(?) դեր ունին, և չատ հազուագիւտ են անասնոց միջոցաւ ներկայացուած խաղերը։ Օրինակի համար, այժմու այն մէկ քանի սիրքերու մէջ ուր ներկայացմանց գլխաւոր մասն անասուններուն վերապահուած են, առաջինն է «Րոյըլ Իդալիան Սիրքուս» կոչուածը, որ ամիսներէ ի վեր ներկայացումներ կուտայ Լոնտոնի մէջ, և ծերերուն ու տղաքներուն հաւասարապէս անկարագրելի հաճոյք կ'պատճառէ։ Ձի, չուն, կապիկ, այծ են. 200է աւելի անասուններ կ'մասնակցին խաղերուն, և զարմանալին այն է որ վարպետ դերձակ մը իր բազմաթիւ օգնականներով հազիւ կ'բաւէ անոնց զգեստներուն պատրաստութեան։ Այս դերձակ, Սինեօր Պօդքէր, որ տարիներէ ի վեր իր օգնականներով կ'ընկերանայ խումբին ճամբորդութեանց, հակառակ իր մեծ փորձառութեան, այսինքն անասուններուն զգեստի չափ առնել, ձեւել և պատրաստելու վարժութեան, կ'ըսէ թէ չատ դիւրին է տղու մը զգեստ չինել, քան թէ անասունի մը։ Կապիկի զգեստ հագցնելը չատ բազմածախս հաճոյք մ'է, սա պարզ պատճառաւ թէ անոնք միշտ կ'բզքտեն իրենց վրայ գտնուած հագուստները, և այս չատ դիւրութեամբ, զի իրենց չորս թաթերէն զատ ակռաներն ալ կ'գործածեն կարելի եղածին չափ չուտ բզքտելու համար զանոնք, այնպէս որ կապիկի մը դերձակը մեծ չահ կ'ընէ եթէ «զգեստ կտոր» լաւ վճարուի։ Սինեօր Պօդքէր կ'ըսէ թէ կապիկ մը երեք վայրկեանի մէջ կրնայ բզքտել ձեռք մը զգեստ, զոր իր տէրը 130 ֆր. արժած էր։ Այս պատճառաւ կապիկի մը զգեստ հագցնելու վարժութեան ատեն Սիրքին Տնօրէնները աժան զգեստներ կ'գործածեն, բայց կապիկները կարծես ճանչնալով ատոնց աժան ըլլալը, չեն վնասեր անոնց և կ'սպասեն որ ծանրագին զգեստներ հագցնեն իրենց և այն ատեն կ'սկսին իրենց գործին։ Ասկէ կ'երեւի թէ նախասիրութիւն մ'ունին նոր և սուղ զգեստներ բզքտելու։ Սինեօր Պօդքէր ութ կապիկ—յաճախորդ ունի և անոնց իւրաքանչիւրին վեցական ձեռք լաւ զգեստներ ունի։

Վերոյիչեալ Սիրքին անասուններուն մէջ ամէնէն աւելի չատ ու թանկագին զգեստներ ունեցողն է «Մատամ Պաղավիա» կոչուած մատակ արջը, որուն կըրթութիւնն ալ անուանի է։ Այս «Տիկին»ը մետաքսէ չրջազգեստ մ'ունի 250 ֆրանք արժէքով, որուն վրայ ժանեակէ փողկապ մը կ'կապէ 120 արժէքով. Իր կարմրագոյն ներքնազգեստներուն իւրաքանչիւրն 30 ֆրանք կ'արժէ և տօնի օրերու յատուկ մետաքսեղէն չապիկներուն գինն ալ 40 ական ֆրանք է։ Շրջագայութեան յատուկ իր մեծ գլխարկներուն իւրաքանչիւրին գինն է առ նուազն 20 ֆրանք։ Այս «տիկին» արջին ... ձեւով փողոցի զգեստներուն ամէն մէկն 100 ֆրանքի եղած է։ Վերջապէս քաղաքացի տիկնոջ մը զգեստաւորման համար պէտք եղած ամէն ինչ ունի. և այս ալ ամէն երեք ամիսն անգամ կ'նորոգուի։ Իր զգեստներուն ամէնէն թանկագինն է սակայն պարահանդէսի զգեստը, կեռասի—կարմիր գոյնով մետաքսեղէնէ չըեղ և համակ արծաթէ ժանեակներով զարդարուն։ Արժէքն է 800 ֆրանք, այսինքն քաղաքացի բարեկեցիկ կնոջ մը մէկ տարուան զգեստեղէնէ գինէն աւելի։ Մատամ Պօդավիա սուգի զգեստներ ալ ունի սեւ ...։ Դիտել պէտք է սակայն թէ իր այս ամէն զգեստներն ալ չափուն վըրայ ձեւուած են։ Հասակին երկայնութիւնն է 49 թթաչափ։ Մատակ արջին չափն առնելն այնչափ դժուար չէ. չիչ մը գարեջուր կ'ներկայացնեն իրեն խմելու համար զոր չատ կ'սիրէ, և զայն առնելու համար ձեռքն երկնցուցած ատեն անմիջապէս չափը կ'առնեն։ «Ֆազոլին» անուն նշանաւոր լարախաղաց կապիկը սակայն այնչափ դիւրընթել չէ և չատ դժուար է անոր չափն առնել, վայրկեան մ'իսկ հանդարտ չի կենար և դերձակը կ'ըսէ թէ աւելի դիւրին է իրեն քառասուն աղջերու զգեստի չափն առնել քան թէ կապիկի մը։ Ասոր ալ հասակին երկայնութիւնը վեց թթաչափ է և ձեռքերն ալ չափազանց երկար են։ Կապիկներուն մեծ մասն չեն թողուր որ դերձակը իրենց չափն առնէ։ Նոյն Սիրքին քսան չուներն ալ զանազան զգեստներ, համազգեստներ և չրջազգեստներ ունին, իրենցմէ մին որ նապաստակի դեր կ'կատարէ, յատուկ ըզգեստ մ'ունի որ վեց ոսկելին կ'արժէ։ Ամէնէն աժան զգեստները ձիերունն են։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պալատի ատեան տրուեցաւ Մեծ—Եպարքոսութեան Թղթակցութեան դիւանի Տնօրէն Ասըֆ պէյի։ Ուլայի Բ. Աստիճան՝ Մէրզիֆոնի գայմագամ Բէճալ պէյի։ Սանճէքի աստիճան՝ ոստիկանական ժողովոյ անդամ Մէհմէտ Էմին էֆ.ի։

—Ակնառակուեր Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Օսմ. Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն Մ. Տէֆէսի։ Բ. Օսմանիյէ՝ Կայսերական Թէրսանէ ծովային Միրլիվա Թօֆան փաշայի։ Ա. Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ սենեկապետ Ֆայիգ պէյի կնոջ։ Ա. Շէֆգաթ՝ Մաքսային Ժողովոյ Նախագահ Սիւրէյյա պէյի կնոջ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. —Սեւ Լերան գործակատար Մ. Մաթանովիչ երէկ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիգ փաչայի հետ։

—Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան Վարչական Ժողովոյ Նախագահ հրամատար Պէրժէ երէկ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին հետ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ երէկ յետ միջօրէի ընդունելութիւն կատարեց, որուն ներկայ եղան դեսպանատան բոլոր պաշտօնեայք, և Ներքին գործոց Նախարար Բարձր. Մէմտուհ փաշա, Ծովային գործոց Նախարար Ճէլալ փաշա, Եվգաֆի Նախարար Թուրհան փաշա, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Զիհնի փաշա, Կրթական Նախարար Հաշիմ փաշա, Անտառաց, հանքաց և երկրագործական Նախարար Սէլիմ Մելհամէ փաշա, Բերայի կառավարիչ Համտի պէյ, Արտաքին գործոց պաշտօնատան օտար թղթակցութեանց դիւանի Տնօրէն Նուրի պէյ, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վահէ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Կայսերական դիւանի Ա. Թարգման Տավուտ էֆ., Մեծ—Եպարքոսութեան Թարգման Խայրէտտին պէյ, Թաղապետական Զ. չրջանակի Տնօրէն Մէհմէտ Ալի պէյ, Լօղոֆեթ պէյ, Օսմ. Կայս. Պանքայի Տնօրէն Բօնէֆիր պէյ, Արտաքին գործոց պաշտօնատան Առեւտրական Դիւանին Տնօրէն Նիքօլաքի էֆ., և այլ պաշտօնատարք և պահականաւու սպայք և իտալական գաղութին երեւելիք։ Ընդունելութեան ժամանակ Մարքի Իմբէրիալիի քով կ'գտնուէին դեսպանատան Ա. Թարգման և Արտաքին գործոց պաշտօնատան տրաբողապետ(?) օգնական Ապտուլլէգզաք պէյ, որ օսմ. պաշտօնատարները ներկայացուց դեսպանին։ Այցաքարտ ղրկած էին.— Դատական նախարար Բարձր. Ապտուրրահման փաշա, Սպարապետ Րիզա փաշա, Թնդանօթարանի Միւչիր Զէքի փաշա, Ելմտական նախարար Նազիֆ փաշա, Հեռագրական և Թղթատարական Նախարար Հիւսէյին Հասիպ պէյ։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆ Փետր. 20ին մեկնեցաւ Պերլինէ դէպի Մենդոն։ Իշխանը մեկնելէ առաջ ճաչեց վարչապետ Կոմս Պիւլովի հետ։

ՀԱՆԴՈՒՑԵԱԼ ՄԷՀՄԷՏ-ԴՈՒՔՍ ՍԵՐԳԷՅԻ համար երէկ առտու ժամ 11ին հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ Բոււկանիէթ(?) պահականատուն մէջ։ Ներկայ էին ռուս դեսպան Մ. Զինովեվ, Քոռդանէէյի և Բոլէյի հրամատարներն ու սպաները։ Քոռդանէէյի և Քոլէյի դրօչները կէս պարզուած էին։ Հոգեհանգստեան արարողութենէն վերջ, Մ. Զինովեվ ընդունեց սպաներու ցաւակցութիւնը։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ — Ինչպէս այսօրուան պաշտօնականներէն կ'երեւի, բերկրութեամբ կ'ծանուցանենք թէ ՎԵՀ. ԿԱՅՍՐԸ գնահատելով Օսմ. Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն Մ. Տէֆէսի վարչական բարձր արժանիքները, ակնառակուէ Մէճիտիէ պատուանշան չնորհեց։ Կայս. այս թանկագին չնորհը Մ. Տէֆէսի բազմաթիւ համակիրներուն խնդութիւն կ'պատճառէ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ.— Երէկ, Նշան—Թաշի, Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին ապարանքին մէջ կատարուեցաւ Ն. Բարձրապատուութեան դստեր և ծովային գործոց հանգուցեալ նախարար Հասան փաշայի որդւոյն Կայս. Թիկնապահ և Պերլինի օսմ. դեսպանատան նաւային կցորդ Մահմուտ պէյի ամուսնութիւնը, և այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան ՎԵՀ. ԿԱՅՍԵՐ արեւշատութեան համար։

ԿԱՅՍ. ԲԱՐԵՒ.— Ինչպէս երէկ ծանուցինք, առջի օր այրեցաւ Շէրաֆէթի Շէրիֆէի փոխանորդ Իպրահիմ Էտհեմ էֆ.ի ապարանքը. Իպրահիմ Էտհեմ էֆ. այժմ Հիճազ կ'գտնուի։ Եպիսկոպոս(?) էֆ. Կայս. բարեներն հաղորդեց Իպրահիմ Էդհեմ էֆ.ի ընտանիքին, և եղբօրը Մէ... էֆ.ի։ Մէ... էֆ. Կայսերական Պալատ երթալով իր երախտագիտական և հաւատարմական զգացումները մատոյց յառ Կայս. Գահոյից։ ՎԵՀ. ԿԱՅՍԵՐ Հրամանաւ, ամէն դիւրութիւն ընծայուեցաւ Իպրահիմ Էտհեմ էֆ.ի ընտանեաց համար։

ԿԱՅՍ. Բ. Զօրաբանակի հրամատար Միւչիր Շէվքէթ փաշա տկար ըլլալով, ՎԵՀ. ԿԱՅՍՐԸ բարեհաճեցաւ որպիսութիւնն հարցնել Կայս. Հրացանակիր Թահիր փաշայի միջոցաւ, և հրամայեց որ զինք դարմանէ Համիտիէ մանկանց հիւանդանոցին բժշկապետ Իպրահիմ փաշա։

ԱՐԿԱՆ.— Կայս. Նաւատորմին աւազանին մէջ Ֆրանս. շոգենաւի մը նորոգութեան աշխատող Պարագալ Ըամէթ, Ահմէտ, Եորկի, Պօղոս 5 մէտր բարձրութենէ մը վար իյնալով, Ահմէտ, Եորկի, Պօղոս ճմլուեցան իրենց մարմինն զանազան մասերէն, իսկ Պարագալ Ըամէթ ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, գերմանական հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։

—Թօփհանէ, Պօսթան պաշի, Թամթամ փողոց, նուագածու Միքէլի $1\frac{1}{2}$ տարու աղջիկն՝ Էլիզա՝ կրակարանին վրայ դըրուած տաք կաթէն այրելով, մեռաւ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Ցնվ. ամսուն Սելանիկի նաւահանգիստին հանգիպեցան 77 շոգենաւ՝ 73,930 տարողութեամբ, և 159 առագաստանաւ՝ 3,759 թօնօ տարողութեամբ։ Շոգենաւերէն 6ն Օսմանեան, 34ն հելլենական, 12ն աւստրեան, 9ը ֆրանսական, 6ը գերման, 5ն անգլիական, 5ն իտալական, 4ը ռուս, 3ը պելճ, 3ն հոլանտական են, իսկ առագաստանաւերէն 151ն Օսմանեան եւ 8ն հելլենական են։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ կողմէ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ հասարակ յանցանքներու համար ձերբակալուած զինուորներու դատերը շուտով տեսնուին եւ առանց դատ տեսնուելու երկար ժամանակ վար չդրուին։

ՄԱՀ.— Արտաքին գործոց խորհրդական Նասըմ փաշա երէկ դժբախտութիւնն ունեցաւ կորսնցնելու իր քոյրը, Օրիորդ Պէզզիբա Նասըմ Տիհանի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց Վարչութեան Տնօրէն հանգուցեալ Ալի Րիզա պէյի կնոջ 2,216 ղրշ. ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՏՈՔԹ. ԹԻՒՖԻԿ.— Տոքթ. Ճէմիլ փաշա առջի օր հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ վիրաբոյժ Տոքթ. Թիւֆիքէի. Ներկայ էին Տոքթ. Թիւֆիքէի օգնական Մ. Բաքառօբուլօ, Պէտրի Էօմէր փաշա, Րէուֆ փաշա, Բէքօ Աչիօթէ, Անտրէ Անթիբաս, Նօուման պէյ, Նուրէտտին պէյ, Գատրի Րէչիտ պէյ, Էօմէր Ճէվտի պէյ և Ճէմիլ պէյ։ Տոքթ. Թիւֆիք առջի օր այցելեց Համիտիյէ մանկանց հիւանդանոցը, և իր հիացումն յայտնեց տիրող կարգապահութեան և մաքրութեան համար. Գովեց նաև բժշկական և վիրաբուժական սպասարկութիւնը։ Տոքթ. Թիւֆիք երէկ իրիկուն մեկնեցաւ Բարիզ։

ԲՈՐԴ ԱՐԹՈՒՐԻ ռուս սպաներէն 70 հոգի, իրենց կիներուն հետ, Բչ. պիտի մեկնին Բոււ Սայիտ Բրէնսէս Էօժէնի փ'Օլտենպուրկ շոգենաւով, և հոս պիտի ըլլան Մարտ 3ին։ Երկու օր պիտի մնան քաղաքս, և նոյն շոգենաւով պիտի մեկնին Ռուսիա։ Ուրիշ սպաներ ալ կ'սպասուին հոս։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.—Խառն Ժողովն առջի օր գումարուեցաւ և զբաղեցաւ նոր անդամներու ընտրութեան խնդրով այն չորսին տեղ՝ որոց պայմանաժամն աւարտած է։ Այս չորս անդամներն են՝ Տոքթ. Փօզմա փաշա, Եանքօ պէյ Եօաննիտիս, Ալեքսանտր պէյ Սինեօսօղլու և Բ. Քրիսօ։ Նիստէն վերջ, աշխարհական անդամներն այցելեցին Ս. Պատրիարքին։

—Եանքօ պէյ Եօաննիտիս և Արիստիտի պէյ Քիրիաքու նախընթաց օր տեսակցեցան կրօնից Տեսուչ Զիվէր պէյի հետ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՍԻԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Ենիճէի շրջակայքն ընդհարում մը տեղի ունեցեր է օսմ. զօրաց և Պուլկար աւազակներու միջև, որոցմէ երկու հոգի սպաննուեր է։ Սպանեալ աւազակներէն մէկուն վրայէն գտնուեր է ծանօթ աւազակ Աբոստոլի մէկ կնքեալ թուղթը։ — Փօզանէի (Մանաստըր) շրջակայքը ձերբակալուեցան Պուլկար չորս աւազակներ, և Բ. Դրան կողմէ ծանուցուեցաւ Սպարապետութեան որ զանոնք ձերբակալող ոստիկաններուն մէյ մէկ պարգև տրուի։

ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ Ընդհ. Ժողովը Ցնվր. 31ին (Ն. Տ.) գումարուեցաւ Գահիրէի մէջ։ Ընկերութեան դրամագլուխն է այժմ 100 միլիոն ֆր.։ Ժողովն որոշեց հաւանեալ կերպով բաշխել 3,121,575 ֆր. զուտ հասոյթը.—Ա. Վճարուած դրամագլուխին 6% տոկոսը 7.50 ֆր.՝ 200,000 բաժնեթուղթերու իւրաքանչիւրին (մէկ միլիոն 500,000 ֆր.)։ Բ. 10% կանոնական պահեստի դրամագլուխին՝ (162,157 ֆր.).—5% Վարչ. Խորհուրդին (81,078 ֆր.). —15% հիմնադրի բաժնին (243,236 ֆր.), և մնացեալ 7ը%էն, 5 ֆր.ի յաւելուածական շահաբաժին մը իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի, որով ամբողջական շահաբաժինը կ'ըլլայ 12.50 ֆր., (1,000,000 ֆր.)։ Մնացեալ 135,303 ֆր.ը պիտի յատկացուի պահեստի դրամագլուխին, փոխ տրուած դրամոց վրայ կորուստներն երաշխաւորելու համար։ Նոր հանուած 40 հազար բաժիններուն գրեթէ ամբողջն ստորագրուած են բաժնետէրք և հիմնադրի բաժին ունեցողները։

ՕԴԵՐԸ.— Սելանիկէ կ'գրուի թէ այս տարի ձմեռը շատ սաստիկ է Րումելիի ամէն կողմը։ Քաղաքներու մէջ ածուխի և փայտի մեծ նեղութիւն կ'քաշուի։ Պայթուն օրը շատեր ածուխին օխային 1 ղշ. վճարելու յանձնառու ըլլալով հանդերձ հազիւ 15 օխա կրցան գնել, այն ալ մեծ դժուարութեամբ։ Մանաստըրի մէջ փայտի այնքան պակասութիւն կայ որ շատեր սկըսած են իրենց պարտէզին ծառերը կտրել և վառել։—Քէսէնտիրէի Բոյիխորն գիւղէն 70 ամեայ ծերունի մը սաստիկ ցուրտէն պատճառաւ մեռեր է։ Քէսէնտիրէի անտառին մէջ բազմաթիւ ծառեր տապալեր են սաստիկ հովին պատճառաւ։— Եսկիշէհիրի մէջ փոփոխական օդերը, օր մը զերոյէ վար 12° ցուրտ կ'ընէ, և անկէ ետքը օրն արեւ կ'բացուի, և փողոցները կատարեալ ճախճախուտներու կը փոխուին։—Ռումանիոյ մէջ սաստիկ ձիւն տեղացեր և տեղ տեղ զերոյէն 15° վար ցուրտ կ'ընէ։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ.— Սկիւտար, Գէզլար Աղասը, կահագործ Ահմէտ աղայի խանութին երէկ վայելչազգեստ մէկը կը ներկայանայ և կ'հարցնէ թէ «Կահագործ Ահմէտ աղայի խանութն սա՞ է»։ Տրուած հաստատական պատասխանին վըրայ, վայելչազգեստ երիտասարդը կ'սկսի բացատրել թէ իր շինել տուած բնակարանին համար պատուհանի շրջանակներ պէտք են, բայց ս և է կահագործի հետ չկրցաւ համաձայնիլ, և եղած յանձնարարութեան մը վրայ հոգ դառած հոս դիմել. ուստի հրաւիրեց Ահմէտ աղան որ գայ անգամ մը շէնքը տեսնէ, և սակարկութիւնը կատարէ։ Ահմէտ աղա իսկոյ պատառ մը ձեռք ձգած ըլլալու գոհունակութեամբ երիտասարդին կ'ընկերանայ մինչև Հայտար—Փաշա։ Նոյն պահուն երիտասարդին միտքը կ'իյնայ թէ Պոլսէն Նաւակով կահեր պիտի գային իրեն, թէ... մոռցա՞ծ էր դրամապանակը։ Ուստի երեք մէճիտ կ'ուզէ Ահմէտ աղայէն, որ իր քով գտնուած միակ մէճիտը կուտայ անոր։ Երիտասարդը կը յանձնարարէ կահագործին՝ երթալ Էրէն Քէօյ, սպասել նոր շէնքին մէջ. կահագործը կ'երթայ ի խնդիր սպանիական դղեակին, և երիտասարդն ի խնդիր հեգ միամիտ կահագործին առն, որ շուտով կը գտնուի։ Եւ երբ Ահմէտ աղա իրիկուան առն կ'դառնայ իր դարավերջիկ ոդիսականն ողբալու, զարմանք կ'յայտնեն անեցիք թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ 3—4 օրուան գործը մէկ քանի ժամէն աւարտեր և տուն դարձեր է, և ի՛նչպէս կ'ըլլայ որ զգեստներն ալ հետ չէ առած։ Ահմէտ աղա այն ատեն կ'հասկնայ, բայց շա՜տ ուշ, ուա՜յ. թէ Հանրճէ հանըմի դէմ կատարուած խարդախութեան մէկ երկրորդ տպագրութեան զոհ գացած էր ինքն ալ։

ՍՈՒԱՊԱՃԸ ՎԻՉԷՆԻ ժառանգական դատը Դչ. օր կատարուեցաւ Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ։ Դատարանը կանչել տուած էր Մարգահամարի Վարչութեան Ա. քարտուղար Ալի պէյ, քննիչ Թէվֆիք պէյ, և քարտուղար Հասան Ահմէտ և Հասան Թահսին էֆ.ները, հասկնալու համար թէ Սուապաճը Վիչէնի տղոց համար առնուած Օսմանիյէ Թէզքէրէի խնդրոյն մէջ Ստեփան Գազանճեան մաս ունի՞։ Վկաներն յայտարարեցին թէ բնաւ տեսած կամ ճանչցած չեն Ստեփան Գազանճեանը։ Ապա լսուեցան Իմամ Հաճի Րիֆաթ էֆ., Գրուագի Յակոբ, խոհարար Ներսէս, որք հաստատեցին թէ Մարիանէ զաւակ ունեցած է։ —Իմամ Հաճի Րիֆաթ էֆ. ըսաւ թէ Վիչէն յայտարարած է զաւակներուն համար Օսմանիյէ Թէզքէրէի առած ըլլալը, Յակոբ գիտէ Մարիանէի յղի ըլլալը, անկէ արիւն առած ըլլալով եօթն ամսուան յղի եղած ատեն, իսկ Ներսէս գիտէ որ Մարիանէ զաւակ ծնաւ, որովհետեւ վարպետին կինը Վիչէնի տունը գնաց, և Վիչէն մէճիտ մը տուաւ իրենց, երբ շնորհաւորեցին զինքը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Հեռագրական և Թըղթատարական Վերատեսչութեան քարտուղար Ահմէտ Ֆազըլ պէյի քրոջ Թօփհանէ, Սալըբազարի բնակարանը նախընթաց գիշեր գողեր մտնելով չորթեր են 80 ոսկի արժողութեամբ գոհարեղէն և զգեստեղէններ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ գողութիւնը դուրսէն գործուած է, և ձերբակալեց դատարկապորտ Լամպօ, Քօչօ, Իլիա անուն կասկածելի մարդիկը, որոնք թէև ուրացան, բայց իրենց վրայէն գըտնուեցան գողօններէն մաս մը, հետեւաբար առաջնորդուեցան Կալաթա Սէրայի բանտը։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ապահովաբար, այս տարուան պարահանդէսներու միօրինակ շարքին մէջ ամէնէն նորն և ամէնէն փայլունն ըլլալ կը խոստանայ Պարսիկ հիւանդանոցին և դըպրոցին ի նպաստ կազմակերպուած պարահանդէսն որ տեղի կ'ունենայ հինգշաբթի գիշեր ժամ $9\frac{1}{2}$ին (Ֆ. Ե.) Բերա—Բալասի ընդարձակ և այս առթիւ շքեղապէս զարդարուած սրահներուն մէջ, հովանաւորութեամբ Պոլսոյ դեսպան Էրֆա—Իւտ—Տէօվլէ Իշխան Միրզա Րիզա Խանի։ Սոյն պարահանդէսը նոր է, հետեւապէս աւելի շահեկան անոր համար որ առաջին անգամ ըլլալով կ'տրուի փոխարէն Պարսից դեսպանատան տարեկան նուագահանդէսին, իսկ փայլուն պիտի ըլլայ որովհետեւ, շնորհիւ ծանօթ անձնաւորութիւններէ կազմուած Մասնախումբի մը ջանքերուն, Պոլսոյ և մասնաւորապէս Բերայի ամէն ազգի հասարակութեանց պատկանող ընտրեալ դասակարգ մը ժամադրութիւն տուած է, կ'ըսուի, այս իրապէս աշխարհիկ հանդէսին, զոր հանդէսներու clouն կրնանք հռչակել հիմակուընէ։ Պարսից դեսպանն իր ծանօթ լուսամտութեամբն և իր ազնիւ մարդու ճշմարիտ ձիրքերովը նախաձեռնարկ եղած է պարահանդէս մը տալու գաղափարին, որ յաջողապէս պսակուած պիտի տեսնենք անա. կրնանք ըսել նաև թէ պարահանդէսի գաղափարը մի միայն նիւթական հասոյթն ապահովելու դիտումով չէ եղած, այլ պարսկական պարահանդէսին առանձնայատուկ և արժանի տեղ մը տալու համար նոյնօրինակ հանդէսներու շարքին մէջ, Ասիկա ընելու համար ամէն ջանք և զոհողութիւն պէտք էր յանձն առնել։ Արդ, վստահաբար կրնանք ըսել թէ ո՛չ նոյնինքն դեսպանն անձնապէս, ո՛չ իսկ Մասնախումբի անդամներն հաւաքարար բան մը չեն խնայած այդ մասին, ընդհակառակն ամէն աշխատութիւն և զոհողութիւն կատարած են հանդէսին կատարելութեան և յաջողութեան համար։ Մասնախմբի անդամոց կողմէ նուիրուած ճոխ և առատ պիֆֆէ մը պիտի ըլլայ ներկաներու տրամադրութեան տակ, իսկ կարգ մը նորագոյն և հաճելի անակնկալներու շարքին մէջ կրնանք յիշել այն արժէքաւոր առարկաները, զորս դեսպանն անձամբ պիտի նուիրէ և բաշխէ հանդիսատեսներուն, իբրև իր հրաւիրեալները նկատելով զանոնք։ Կարելի չէ մոռնալ նաև հանդէսին փայլն ըլլալու կոչուած cotillonը, որ տեսակին մէջ է՛ն շահեկան և է՛ն հաճելին պիտի ըլլայ շնորհիւ վերջին création և իբր յիշատակ պահուելու արժանի այն նորագոյն և ճաշակաւոր նուէրներուն, որոց ընտրութեան և յանձնարարման գործին մէջ ճշմարտապէս մեծ դեր ունեցած է Մասնախմբի անդամ Տիկին Գ. Շամտանճեան Խան, որ իր վերջին ճամբորդութեան միջոցին նաև մօտէն տեսած և ըստ այնմ առաջքած է հոս զանո՛նք. Վերջին պահուն պարողներուն անակնկալ մը լուրը կուգայ նաև մեզի, բայց բոլորովին անգաղտնապահ չըլլալու համար, լաւ կ'անցնինք այդ մասին։

Ուրեմն, յառաջիկայ հինգշաբթի։

Քրոնիկ Հայ Եկեղեցւոյ

Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքն երէկ հեռագիր մ'ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր, ծանոյց թէ մեծաւ շնորհակալութեամբ ստացած է պաշտօնանկ եկեղեցւոց տեսուչ Ղեւոնդ վարդապետը Պոլիս բերելու մասին շնորհուած արտօնութեան և հրամանին վերաբերեալ հեռագիրը։ Ն. Սրբազնութիւնը խորին երախտագիտութիւն կը յայտնէ Կայս. բարձր հովանին միշտ անպակաս ըլլալուն համար Ս. Աթոռին վըրայէն, և կ'ըսէ թէ ինչպէս ամէն առթիւ այս անգամ եւս բոլոր Միաբանութեան հետ սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրած է Վեհ. ԿԱՅՍԵՐ արեւշատութեանն համար։

—Ս. Պատրիարք Հայրն ընկերակցութեամբ Արիս էֆ. Ֆէսճեանի երէկ այցելեց Բարձր. Շէյխ—իւլ—Իսլամ Ճէմալէտտին էֆ.ի, և տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն շնորհաւորական գիր մ'ուղղեց Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին, Ն. Բարձրապատուութեան երկրորդ աղջկան ամուսնութեանն առթիւ, կայս. Թիկնապահ Մահմուտ պէյի հետ։

—Տ. Բարթողիմէոս Արք.եպսկ. շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Դատական գործոց Բարձր. Նախարարին, Ն. Բարձրապատուութեան զաւկին նշանախօսութեանն առթիւ։

—Բաբերդի Մայր Եկեղեցւոյն նորոգութեան Բարձրագոյն Հրամանագիրը շընորհուած ըլլալով, տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տ. Գէորգ Ծ. Վրդ. կ'գրէ Պատրիարքարան թէ նորոգութեան պիտի սկսուի, և շնորհակալութիւն կ'յայտնէ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Տ. Արիստակէս եպսկ. Վանքեան կը գրէ Պատրիարքարան թէ ստացած է պատրիարքական պաշտօնագիրն որ կ'յանձնարարէր իրեն Վան երթալ, Առաջն. գործերը վարելու համար ցնոր առաջնորդի մ'ընտրութիւնը. Արիստակէս Սրբազան պատրաստակամութիւն կ'յայտնէ մեկնելու, Փետր.ի վերջերը Պոլիս գալէ յետոյ, քանի որ մինչև նոյն պահուն ձիւնհալը կ'սկսի, Պատրիարքարանը գոհունակութիւն յայտնեց իր պատրաստակամութեանն համար, և յանձնարարեց որ աւելորութիւնը փութացնէ, զի Վանայ Առաջն. գործերն իր ներկայութեան կ'կարօտին։

—Տ. Արիստակէս եպսկ. Վանքեան հրաւիրուած է Սէօլէզի եկեղեցւոյն պատարագելու Տեառնընդառաջի տօնին։ Տ. Արիստակէս եպսկ., ընկերակցութեամբ Պրուսայի Սրբազան Առաջնորդին Փոխանորդին, մեկնած է Սէօլէզ։

—Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. գիր մ'ուղղելով Պատրիարքարան նպաստ կ'խնդրէ, խոստանալով օգերուն պատճառաւ բոլոր աւանիքները սուղցած ըլլալուն համար։

—Ալեմտաղիի եկեղեցւոյն ու շրջապատերուն նորոգութեան համար, Տնտես. Խորհուրդը պայմանագիր կնքած է ճարտարապետի մը հետ, և նորոգութեան աշխատութեանց պիտի ձեռնարկուի գործածան, երբ ծախուց գումարը պատրաստ ըլլայ։ Ս. Պատրիարք Հայրն և Տնտես. Խորհուրդն յանձնարարութիւններ ըրին Ալեմտաղիի քահանային և Թաղ. Խորհուրդին, մինչև գարուն պատրաստ ընելու համար որոշուած ծախուց գումարը։

—Խասկալի Տ. Արսէն քահանան որ կրկին հրաժարական մատուցած էր և միշտ մերժուած էր, այս անգամ վերստանձներ է իր պաշտօնը։ Ս. Պատրիարք Հայրը քաջալերական գիր մ'ուղղեց յիշեալ քահանային։

—Գալֆաեան Որբանոցի Խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ թէ Տիկին Պէտրոս Մ. Կեսարեան իր ողբացեալ եղբօր՝ Մարտիրոս էֆէնտի Թօքաթեանի անուան տօնախմբութեան առթիւ տասը Օսմ. ոսկի նուիրեց Որբանոցին որբուհեաց ճաշ մը տալու համար։

(Կնք. Գալֆ. Որբանոցի)

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԹՕՔԻՕ, Փետր. 23.—Ռուդէր կ'ըսէ թէ Ճափոն կ'յուսայ մէկ տարիէն լրացնել Թորփիլահալածներու նոր տորմիղ մը, որոց մէ իւրաքանչիւրը պիտի ունենայ 380 թօնօ տարողութիւն և 29 հանգոյց արագութիւն։ Ճափոնի մէջ շինուած 10 Թորփիլանաւ գործոն ծառայութեան մէջ մտան։

ԹՕՔԻՕ, 23.—Մանչուրեան ճափոնական բանակետղէն կ'հեռագրուի.—Ռուսք կ'շարունակեն ռմբակոծել ճափոնական դիրքերը մէկ քանի կէտերու վրայ։ Վերջին օրերս Ռուսք բազմաթիւ խոշոր թընդանօթներ հաստատեցին ի Ջիքիաթուն, Ցանկ Շանէ երկու մղոն հեռու։ Բաւական կռիւ մը տեղի ունեցաւ Բչ. գիշեր ռուս և ճափոնցի յառաջապահներու միջև, որ իրարու հանդիպեցան Շախօբու շրջակայքը։

ԼՈՆՏՐԱ, 23.—Թօքիոյէ կ'հեռագրուի Տէյլի Թելէկրաֆի.—«Ռուս զօրքերուն մեծ մասը Շա Հօ ի ափ եզերքը կ'գտնուի։ Ռուսք կ'շարունակեն ամրութիւններ շինել։ Կ'ըսուի թէ Զօր. Քուրօբաթքինի մէկ աչքը կուրցեր է, սաստիկ ցուրտին պատճառաւ։ Վլատիվոստօքի ռուս մարտանաւերը դուրս ելեր են, բայց ճափոնական մարտանաւերը տեսնելով դարձեալ ներս քաշուեր են»։

ՖՐԷՏԷՐԻՔՍՀԱՖԷՆ, 23.— Պալթիկի ռուս Գ. նաւաբաժինն երէկ իրիկուն Արի ուղղութեամբ մեկնեցաւ։

ԲԱՐԻԶ, 23.— Հալի Իրաւարար Ատեանն երէկ կէս օրէ վերջ գումարուեցաւ և ստորագրեց վերջնական տեղեկագիրը, որ անմիջապէս յանձնուեցաւ պայմանադիր բարձր կողմերու գործակալներուն, բայց Շբ. կէս օրէ վերջ գումարուելիք նիստին մէջ միայն պիտի հրապարակուի։

ՊԵՐԼԻՆ, 23.—Վիլհէլմ կայսր շնորհաւորեց վարչապետ կոմս Պիւլովը՝ առևտրական դաշնագիրներու կնքման գործն կատար հանելուն համար, և շնորհակալութիւն յայտնեց անոր՝ իր կիսանդրին նուիրելով։

ՎԻԵՆՆԱ, 23.—Երեսփ. Ժողովն ընդունեց զինուորագրման օրինագիծը։

ԼՈՆՏՐԱ, Փետր. 24. —Հալի Իրաւարար Ատեանը կ'երեւի թէ իրաւունք տուած է ռուս ծովակալին։ Անգլիոյ մէջ դժգոհութիւն յառաջ բերաւ այս որոշումը, որ յաղթանակ մը կ'համարուի ռուս դիւանագիտութեան համար։ Սփոփուիչ կը յայտարարէ թէ հակառակ այս որոշումի արդիւնքին, պէտք է ընդունիլ տրուած վճիռը, քանի որ զէնքի դիմում չըլլալով՝ խնդիրն իրաւարարութեան յանձնուեցաւ։ Ուրիշ թերթեր կ'ըսեն թէ այս որոշումը մեղմացու հարուած մը տուած պիտի ըլլայ խնդիրներու իրաւարարութեամբ կարգադրելու հարցին։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻՒԷԼԻ

ԼՈՆՏՐԱ, Փետր. 28.— Բեզերապարկէ կ'հեռագրուի Սէնտրըլ Նիւզի.—«Զօր. Կրիբէնպէրկ յառաջիկայ Փետր. 27ին Մուքտէնի պիտի մեկնի։ Այս մեկնումը շատ մեկնութիւններու տեղի կուտայ։»

ԼՈՆՏՐԱ, 23.— Բրիտանական կառավարութիւնը խնդրած ըլլալով ռուս կառավարութենէն թէ հրահանգ տրուի Պալթիկի Գ. նաւաբաժնին որ զգուշանայ Հիւսիսային ծովու դէպքին նման խնդրի մը պատճառ ըլլալէ, ռուս կառավարութիւնը պատասխանեց թէ պէտք եղած հրամանը տրուած է Պալթիկի Գ. նաւաբաժնին հրամանատարին որ վերջին ծայր զգոյշ կենայ որպէս զի անգլ. ձկնորսանաւերը կամ առևտրական ո և է նաւ վընաս չկրեն։

ԼՈՆՏՐԱ, 23.— Զիֆուէ կ'հեռագրուի թէ Ճափոնցիք Ջալրին երեան հանեցին Ռուսերու կողմէ Բորդ Արթուրի մէջ ընկղմուած հինգ խոշոր մարտանաւ, նորոգեցին զանոնք, զինեցին, և հիմակ այս մարտանաւեր ճափոնական նաւատորմին համար կարևոր միութիւններ կ'կազմեն։

ԼՈՆՏՐԱ, 23.— Մուգտէնէ կ'հեռագրուի Ռոյդէրի թէ 300 ռուս զինուորներ չինական հողը մտան Հայչէնկի շրջակայքը, և Դալիչաօ—Հօյչէնկ երկաթուղւոյ գիծը խզեցին։ (Տե՛ս երէկի հեռագիրը՝ Ծ. Խ.) Այս դէպքը տեղի ունեցաւ Բչ.—Դչ. գիշեր. ասով չինական հողը բռնաբարուած կ'ըլլայ։

ԼՈՆՏՐԱ, 23.— Թայմզի մանչուրեան թղթակիցը կ'հեռագրէ.— «Լիաօ Հոյի արևմտեան կողմը, Դաչէնի մօտ, Շա Շրա Քունի հիւսիսակողմը, Ռուսք պաշտըման թնդանօթներ բերին։ Կ'կարծուի թէ Ռուսաց հրետանին ճափոնականէն գերազանց է։

ԼՈՆՏՐԱ, 23.—Տէյլի Թելէկրաֆի թըղթակիցը կ'հեռագրէ թէ Վլատիվոստօքի ռուս մարտանաւերը կատարեալապէս նորոգուած ըլլալով, փորձեր են չինական ջուրերը փախչիլ, բայց ճափոնական մարտանաւեր տեսնելով, ետ քաշուեր են։

ԲԱՐԻԶ, 24.—Թանճէրէ կ'հեռագրուի թէ գերման 5 ածխաբարձ փոխադրանաւեր հոն հասեր են և Պալթիկի Գ. նաւաբաժնին կ'սպասեն։

—24.—Մուգտէնէ կ'հեռագրուի Էքօ տը Բարիի թէ Զօր. Րէնէնքամֆի բանակէն խաղախաբաժին մը Սինցինթինի արևմտեան կողմը կիրճերուն մէջ ընդհարում մ'ունեցաւ ճափոնական բազմաթիւ զօրաց հետ, որոնք կ'ուզէին դէպ հիւսիս երթալ։ Ճափոնցիք մեծ կորուստներով ետ քաշուեցան։ Ռուսերուն կորուստներն ալ մեծ են։

—24.—Շանկայէ կ'հեռագրուի թէ Ամերիկեան Թէօլօ շոգենաւը Վլատիվոստօք ածուխ տարած ժամանակ բռնուեցաւ ճափոնցւոց կողմէ և Նակազաքի տարուեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐՈՎ. ՓԵՏՐ. 22.)

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿՑՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՍՊԱՆՈՒՄԸ

ՉԻՖՈՒ, Փետր. 21.—Կիլկընհայմպ և տը Քուվէրվիլ զինուորական կցորդներուն սպանման համար ձերբակալուած երկու չինացիք խոստովանեցան թէ յիշեալ զինուորական կցորդներն ուրիշ ռուսի մը հետ չինական առագաստանաւ մը նստան, որուն մէջ հինգ չինացիներ կային։ Նաւը Լիաօդիչանի բացերն հասած ատեն Չինացիք վերահաս փոթորկէ մը վախնալով, Ալաւնոյ ծոցն ապաստանելու համար ետ դառնալ ուզեցին։ Սակայն ճամբորդներն ստիպեցին աւելի հեռուն տանիլ զիրենք։ Ասոր վրայ կռիւ մը ծագելով, չինացիք ծովը նետեցին եւրոպացիները, եւ վախնալով Բորդ Արթուր վերադառնալէ, իրենց նաւով Լիաօչանֆու գացին, Չիֆուի հիւսիսակողմը։ Վերջերս Բորդ Արթուրէ հոս հասնող փախստականները ճանչնալով այս չինացիներն որ իրենց նաւը վարձու առած էին վերոյիշեալ երկու զինուորական կցորդներուն, տեղական կառավարութեան մատնեցին զանոնք։ Չինացիներուն միւս երեք ընկերներն ալ կ'փնտռուին։

ՃԱՓՈՆՑԻՈՑ ԱՆՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՐԱ, Փետր. 21. — Ճափոնական բանակետղին մէջ կ'հաւատեն թէ քիչ օրէն վճռական մեծ ճակատամարտ մը պիտի սկսի, որկէ քաղաքական մեծ հետեւանքներ կ'սպասուին։ Ռուսերը ռազմային ամբողջ ճակատին վրայ ամրացուցին իրենց դիրքերը։ Ճափոնցիք ալ կ'սկսին նեղանալ իրենց անգործութենէն։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, Փետր. 21.—Վիլհէլմ կայսրն որոշեց Մալթայէն ընդ առաջ երթալ և բաց ծովուն վրայ ողջունել Ատալպերդ իշխանն որ Հէրթա յածանաւով ետ կ'դառնայ Ամեր. Ասիայէ։ Հօէնցոլէրն կայս. զբօսանաւը Փէյէրէի Քօրլ մեծ յածանաւին և Շլայինէր շոգենաւին հետ պիտի մեկնի Լա Վալէզա նաւահանգիստէն։ Երբ Հէրթա և Հօէնցոլէրն իրարու հանդիպին, Ատալպերդ իշխանն իր նաւը թողլով, Հօէնցոլէրն զբօսանաւն պիտի անցնի և հոն պիտի տեսնուին հայր և որդի։ Կայսրն ու Ատալպերդ իշխանը պիտի շարունակեն ուղեւորութիւնն և Հօէնցոլէրնով պիտի դառնան Գերմանիա։ Կ'ըսուի թէ կայսրուհին և Այդէլ Ֆրիտրիխ իշխանն ալ մտադիր են ընկերանալ Վիլհէլմ կայսեր Միջերկրականի ուղեւորութեան։ Կայսրը Ճենովայէ մինչև Մալթա Համպուրկ շոգենաւով պիտի երթայ, որուն պիտի ընկերանայ Փէյէրէի Քօրլ յածանաւը։ Ատալպերդ իշխանը վեցամսեայ արձակուրդ առած է, որ կ'սկսի Հէրթա և Հօէնցոլէրն նաւերուն իրարու հանդիպած օրէն։ Կայսեր հրաւէրով, ծովային նկարիչ Վիլի Շդէօվէր, ինչպէս անցեալ տարի, այս անգամ ալ պիտի ընկերանայ Կայսեր։

(Նոյե Ֆրայէ Բրէսէ, Փետր. 22.)

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
1828—1829

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչև 1903ի վերջը հատուցեալ վնասք	284	Միլիոն	Ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	»	»
Դրամագլուխ և պահեստ	119	»	»
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	22	Միլիառ	»

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչև 1903ի վերջը հատուցեալ վնասք	130	Միլիոն	Ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	12	»	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	278	»	»
Դրամագլուխ և պահեստք	$161\frac{1}{2}$	»	»

որ ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին հետ կ'համեմատի 60 % — ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրեալներուն կ'ընծայէ հաստատ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։—Արեւելքի համար ճամբորդելու ազատութիւն։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ՁԵՐԾ են այն վտանգներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու կուտակման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐՏ ՈՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ Կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ—ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Սթամպուլ, Սուլթան—Համամ, Քաթըրճը Օղլու բասաժ։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Իհսայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։
50—25

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	97	28
Ամէնէն բարձր գին	»	97	36
Ամէնէն վար գին	»	97	$27\frac{1}{2}$
Րումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	25
Ամէնէն բարձր գին	»	129	50
Ամէնէն վար գին	»	129	$12\frac{1}{2}$
Թրամվայ	»	96	—

ԲԱՑՈՒՄ, 10 Փետր.

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	97	26
» ժամ 6ին		97	26
Րումելիի Երկաթուղի	ֆր.	129	$12\frac{1}{2}$
» » ժամ 6ին		129	$12\frac{1}{2}$
Հելլէնկ. պարգեւաւոր Թուղթ	ֆր.	432	50
» Նոր »	» Բ. Օ. Ո.	3	94
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	16	—
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ Ա.	ֆր.	302	—
» » » Բ.	»	269	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	510	—
Անատօլուի երկթ. պրտթ.	»	530	—
» » բժնթ.	Ա. Ո.	12	$97\frac{1}{2}$
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4	05
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	ղրշ.	630	—
» ժուիսանս	»	210	—
» պարտաթուղթ	ֆր.	488	—
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	251	50
Հելլենական 5% 1881	»	250	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	46	—
Թրանսվալ	»	95	—
Քարափ Իզմիրի	»	575	—
Գօրասան		70	—

ԼՈՒԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	2 —	1.80
» » 8 »	»	5.50	—
Րումելիի Երկթղ.	ֆր.	1.50	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	111 $12\frac{1}{2}$	110 $12\frac{1}{2}$
» չէք	110 $3\frac{1}{2}$	110 12
Բարիզ 3 ամիս	22 65	22 85
» չէք	22 75	22 85
Պերլին սարք	18 48	18 59
Վիեննա քուրօն	21 69	21 79

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	ղրշ.	109	39
20 ֆրանքնոց	»	87	20
20 մարքնոց	»	107	15
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմէց	»	51	04
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108	10
Պէշլիք	»	105	10
Նոր մէթալիք	»	103	—
Րուպլ Թղթադրամ	»	8	60

Անդրէ Ա. Անդրէաուս, Ղալաթիա

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՐԱ, Փետր. 23

Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.	88	75
» » գոց.	»	88	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	87
Եգիպտական Միացեալ	»	106	25
Անգլ. Քանսոլիտէ	»	90	81
Պուլկար. փոխառութ. 1888	»	96	50
» » նոր 1892	»	96	50
Հելլենական Ռանդ 1881	»	40	25
» Մոնոբոլ	»	51	50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	$32\frac{1}{2}$
Թրանսվալ	»	3	75
Ճափոնական 4%	»	85	63
Ռուսական		89	25
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, Փետր. 23

Օսմանեան Միացեալ բաց.		90	17
» » գոց.		90	17
Րումելիի Երկաթուղի	ֆր.	132	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	598	—
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ. 4%	»	471	—
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	364	—
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	99	70
Քրէտի Լիօնէ	»	1154	—
Պանք տը Բառի	»	1296	—
Փոխառութիւն Պէկսաքա 1894	»	481	—
Ռուսական		89	90
Թրանսվալ	»	96	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	$22\frac{1}{2}$
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3	—

ՎԻԵՆՆԱ, Փետր. 23

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95	32
» Լոնտոնի վրայ	»	240	20
Րումելիի Երկաթուղի	»	138	50
Օսմ. Ռէժի	»	333	80
Դրամազեղչ		3	—

ՊԵՐԼԻՆ, Փետր. 23

Օսմ. Միացեալ		88	70
Անատօլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	104	—
» » բաժնթ. 60%	»	101	60
Ռուսական 4%	»	89	90
Րումելիի Երկաթուղի	»	133	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	35
Չինաստանի փոխառութիւն 1903		88	20
Դրամազեղչ		4	—

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ շաբաթական հաշուեկշիռէն կ'երեւայ թէ մետաղադրամն աւելցած է 1,956,000, առևտրական թուղթերն աւելցած են 1,962,000, և պանքատոմսերու պահեստն աւելցած է 1,955,000, որով պահեստից համեմատութիւնն է 54.97%։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆ

24Ր ՈՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ (1886)
15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1905

307,456 թիւը 50,000 ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1,000ական ֆրանք.—

2,799	64,851	229,875	298,436	356,378
23,065	87,573	242,441	321,174	359,820
23,630	135,305	243,406	334,548	381,127
40,787	164,464	250,762	353,402	385,783
53,540	180,197	264,173	354,369	399,061

23 ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
3% ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ (1903)
15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1905

672,677 թիւը 50,000 ֆր. շահած է

Իսկ հետեւեալ 25 թիւերը շահած են 1,000ական ֆրանք.—

409,321	470,108	561,524	629,041	729,816
413,780	473,889	579,917	656,380	731,974
418,819	510,696	589,230	679,042	733,989
424,078	516,763	611,870	693,948	753,315
432,752	522,724	623,540	729,164	769,827

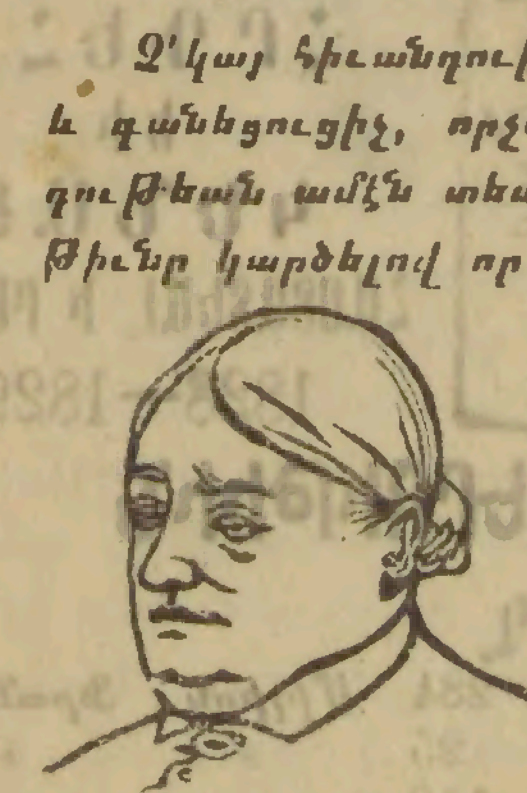
ՀԱՅՏԸՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԹԵՔԷԱ ՄԵԾ—ՓՈՂՈՑ Ն° 479

ՎԵՐՋԻՆ ՇԱԲԱԹ

Ինչպէս որ քանի մը շաբաթէ ի վեր վաճառատունս այցելողները տեսան գիներուն զեղչումն և իրենց ուզած ապրանքները գտան և առին, այս վերջին շաբաթուան մէջ զեղչեալ գիներուն վրայ կրկին 25% զեղչ պիտի ըլլայ, և կտորներն ալ 50% զեղչով պիտի ծախուին. Կ'յուսանք որ արգոյ յաճախորդները պիտի փութան օգուտ քաղել այս առիթէն ալ. պիտի գտնեն քաղմիր, բրդեղէն, մետաքսեղէն, ֆանէլա, քրէթօն, պասմա, ևն. բաց աստի առատ մթերք մը գուրօնի, քաղմիրի, բուրդ շրջազգեստցուի, մետաքս պլուզի, որոնց գիներն 50% զեղչ մը կրած են։ 8—6

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ՍԻՐՈՂՆԵՐԸ անշուշտ գո՛հ պիտի մնան գործածելով Գարագոյի լամբարի շիշերը, որոնք դիմացկունութեան տեսակէտով գերազանց են ուրիշ շիշերէ։ Տեսէ՛ Դ. երեսը։

ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆԷ ՏԱՌԱՊՈՂՆԵՐՈՒՆ

Չ'կայ հիւանդութիւն մը տաղտկալի և ձանձրացուցիչ, որչափ մորթի հիւանդութեան ամէն տեսակը։ Հասարակութիւնը կարծելով որ այս կարգի հիւանդութիւններ ապահովաբար անհան ապաքինութենէ առաջ կուգան, չատ անգամ յանձնրաւ կը գանի մորթի հիւանդութիւն ունեցողներէ։ Տիկին Թրիպուլէ իր նամակաւը կը գրէ «Երկար տարիներէ ի վեր մորթի հիւանդութենէ կը տառապիմ. տղայ հասակէս ի վեր վէրքեր կը հանէի գլխուս վրայ որոնք կեղև կը կապէին ու կ'ափրանային, յետոյ երեսիս վրայ ԹՈՒՁԼՈՒ ՊԱԼՍԱՄ հանեցի, չատ դեղ ըրի, անկարելի եղաւ բժշկել։ Քիչ մը վերջ վիզս կոկորդս վէրքերով լեցուեցաւ, ասոնցմէ Թարախ կը վազէր անընդհատ։ Հիւանդութիւնս խայլ (սրտաճայ) կարծելով ձիան իւղ գործածել սկսայ որ բնաւ օգուտ չունեցաւ։ Իսկ պզտիկներն ու պալարներն որք երեսս վիզս և ամբողջ մարմինս ծածկած էին վերջին ծայր կը դառնացնէին կացութիւնս։ Եթէ այս վէրքերէն մին պատահմամբ հագուստներուս կարծր մասին դպչէր, զգացած ցաւերէս կը մարմրէի։ Շատ անգամ քունէս կը ցատկէի ու չէի կրնար քնանալ, երբ վէրքերս ցաւիլ կոծել ու խչխչալ սկսէին։ Շարունակ Թաշկինակ մը կը կապէի վիզիս վրայ, պալարներն ու վէրքերը ծածկելու համար և այնչափ տխուր երեւոյթ ունէի որ ամենամօտ ազգականներս իսկ կը գանէին ինծմէ։ Շատ մը սպեղանիներ, եղեր, ջուրեր, դեղեր գործածեցի և ոչ մէկը օգուտ ըրաւ։ Մօրս Թախանձանքին չ'կրնալով դիմադրել կատարեալ Թերահաւատութեամբ ԿԻՒՏՕՐ ԽԱՑՈՂԱՆ (գաւթրան) գործածել սկսայ, մէկ մ'ալ ի՜նչ տեսնեմ աղէկ, դասը տասնըհինգ օր վերջ մարմնոյս վրայի պալարներուն, վէրքերուն մէջ Թարախ չի մնաց։ Աստիճանաբար չոր ցան, սպիացան, աջ երեսիս ԹՈՒՁԼԸ ՊԱԼՍԱՄԸ աղէկցաւ և վէրքերուս տեղերն անգամ անյայտ եղան։ Վերջապէս երբ ԿԻՒՏՕՐ ԽԱՑՈՂԱՆԻՆ մէկ չիչը ամբողջ խմելէս վերջ ամբողջովին առողջացայ, բժշկութիւնս յայտնապէս զարմանք պատճառեց, որպէս Թէ բնաւ հիւանդացած չ'ըլլայի։»

Ամէն ճաչէ առաջ, գաւաթ մը ջուրի մէջ մէկ սուրճի դգալ ԿԻՒՏՕՐ ԽԱՑՈՂԱՆ գնելով խմել բաւական է բուժելու մորթի հիւանդութեանց ամէն տեսակը, որովհետև խայծղանը ազգու հականեխիչ է և արիւնը կը մաքրէ, միքրոպները սպաննելով։

Եթէ ճչմարիտ ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՏՕՐ տեղ այս կամ այն դեղն առնել առաջարկեն ձեզ, երբ անոր չափ ազդեցիկ, զգուշացէ՛ք շահամոլութեան համար կընեն դեղագործք այդպիսի առաջարկներ։ Եթէ կուզէք վերջնականապէս բուժել Ձեր ամէն տեսակ մորթի հիւանդութիւնը, ԿԻՒՏՕՐ ԽԱՑՈՂԱՆ պահանջեցէք դեղարաններէն։ Այս դեղ Նորվէկիոյ Եղեւնի խայծղանէն կարտադրուի, զոր խայծղանը լուծելի ընելու գիւտի հեղինակը Պ. ԿԻՒՏՕ կը պատրաստէ։

Այս պատճառով իր նման դեղերու ամենաազդեցիկն ու անվրէպ բժշկողն է։ Զը խաբուելու համար ուշադրութիւն ըրէք չիչերուն վրայի պիտակին որ պէտք է պարունակէ ԿԻՒՏՕ բառը Գաղ. մեծ գիրերով տպուած, ասոր տակը, Պ. ԿԻՒՏՕԻ ստորագրութիւնը կարմիր, կանաչ և մանիշակագոյն մելանով չեղակի գրուած նոյնպէս հետեւեալ հասցէն Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris։

Այս դեղին բժշկութիւնը օրական 30 փարայի կուգայ որ անպատճառ կը բըժշկէ հիւանդը։

Ծան. Անոնք որ խայծղանի ջուրէն չեն օգտուիր, անոր տեղ ամէն ճաշի ժամանակ 2-3 հատ ԿԻՒՏՕԻ ՔԱՓՍԻՒԼ, կրնան կլլել, ինչ որ Նորվէկիոյ եղեւիններու խայծղանէն պատրաստուած ըլլալով անոր բուժիչ ազդեցութիւնն ունի եւ կատարելապէս կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, որովհետև խայծղանը իսկ զօրաւոր է ստամոքսին, եւ մարմնոյն կազմուածքը աւրիչ վտանգներու դէմ կը պաշտպանէ։ ԿԻՒՏՕԻ ճչմարիտ քափսիւլները ճերմակ են որոնց իւրաքանչիւրին վրայ ԿԻՒՏՕԻ ստորագրութիւնը կայ սեւ գրով թէ ԿԻՒՏՕԻ խայծղանը եւ թէ քափսիւլը ամէն գեղարանները եւ մթերանոցներու մէջ կը ծախուին։

(5)

8—6

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. 4% տոկոսով փոխառութեան պարտաթուղթ ունեցողներուն կ'ծանուցուի Թէ անոնց վիճ 18 կտրօնը, որուն վճարման պայմանաժամ 1899 Մարտ 1/13ին էր, եթէ մինչեւ յառաջիկայ Փետր. 28/13 Մարտ չներկայացուին գանձման համար, անվաւեր պիտի նկատուին։

Կ. Պոլիս, 14 Փետր. 905. 12—4

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան Տնօրէնութիւնը կ'ծանուցանէ Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանը մտնել փափաքողներուն Թէ վարժարանը կ'բացուի 1905 Մարտ 30ին Դչ. օր։ Անկէ օր կըրնայ հետեւիլ վարժարանին ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով։

Վարժարան մտնել ուզողը գոնէ 18 տարու ըլլայ։ Աւելի պզտիկներ չեն ընդունուիր։

Քննութիւն պիտի տրուի

1. Թուաբանութեան վրայ և

2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուէն բան մը գրել պիտի տրուի։

Քննութիւնք Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։

Վարժարան մտնել փափաքողները պէտք է որոշեալ ժամանակէն առաջ ներկայացնեն իրենց խնդրագիրը Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանի տեսչութեան, և բացման օրը ներկայանան ծննդեան և բարի վարուց վկայական ի ձեռին։ Բ. կարգի աշակերտներն ալ նոյն օրը ներկայ պէտք է ըլլան ի վարժարան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

18/31 Յունվ. 1905/1320

***

ԱԶԴ.—Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կ'ծանուցանէ Օսմ. Հանրային պարտաթուղթ ունեցողներուն Թէ 1881 Դեկտեմբեր 8)20ի կայս. Հրովարտակին Ե. հատուածին 3րդ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտումէն մինչեւ վեց տարի։

Հետեւաբար 31 Թիւ կտրօնները, որոնց պայմանաժամն աւարտած է 1899 Մարտ 1)13ին Հանրային Պարտուց Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 1905 Փետր. 28/13 Մարտ։

Կ. Պոլիս, 18/1 Դեկտ. 1904 14 14

** Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչ. Խորհուրդը կ'ծանուցանէ 4% Բրիօրիդէ պարտաթուղթ ունեցողներուն Թէ 1890 Ապրիլ 15/27ի կայս. Հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօններն որոնք գանձուած չեն իրենց պայմանաժամոն աւարտէն մինչեւ վեց տարի։

Հետեւաբար, նոյն պարտաթուղթերուն Թիւ 17 կտրօնները, որոնց պայմանաժամն աւարտած է 1899 Մարտ 1/13ին, Հանրային Պարտուց Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 1905 Փետր. 28/13 Մարտ։

Կ. Պոլիս, 18/1 Դեկտ. 1904 14—14

ՆԱՄԱԿԻ ԹՈՒՂԹ ԿԱՄ ԶՐՆՈՑ ԲՈՒՐ.—և ո՛չ Թէ Մենթոլ կամ Էվկալիփթիւս բուժ— ղրկել կ'խնդրուի անոնցմէ որք փոքր գումարներու համար նախամեծար կ'համարեն թղթատարով դրկել դեղահատերը, և թղթակցութիւնն առաքումը կ'ապաժէ ի հարկէ։

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսար Շահանէի մեւպայի սպիտակ ... կաշին ճէրդն գանձը մէջէն 20 ղուրուշ հիսապըլէ 16 ղուրուշ ... Թէ օլուպ ... 13 ... 100 ... 3 ... 10 ... գատար Խազինէի ճէլէպէր միւշարիլէյհայա կէլմէլերի։ 3—2

8 Շուպաթ 320

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

«ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌԻՆ ՎՐԱՅ»

Մեն աւելի պարզ և ժողովրդական, միեւնոյն աւելի գրական ու գիտական, երկու Թերթօն միանգամայն հրատարակելու իր սովորութեան համեմատ, ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ ներկայ չաբթուն մէջ պիտի սկսի յոյժ հետաքրքրաշարժ ուրիշ Թերթօն մ'ալ, «ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌԻՆ ՎՐԱՅ», որուն ճարտար հեղինակն յաջողած է Գիտութիւնը ժողովրդականացնել, և Բեւեռախոյզներուն կեանքն ու այխատանքը պատկերացնել յոյժ չահեկան և հրահանգիչ պատմէութիւնով մը, որ ծայրէ ի ծայր մէկ չունչով կ'կարդացուի։ Թարգմանութիւնն առանձնած է Զէֆիւ Սարաֆ, որուն վարժ և կոկիկ աչխատասիրութիւններ կ'ճանչնան մեր ընթերցողները։ Վստահաբար կրնանք ըսել Թէ մեր տաղանդաւոր բարեկամն ու աչխատակիցս յաջողած է բնագրին արժանի լեզուով մը ներկայացնել այս յոյժ հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ գրական գործը։ Միւս վէրնի ՆՈՐ ԵՐԿՐԻՆ հետ, Հիւսիսային Բեւեռի հետազօտութեան այս կենդանի նկարագրութիւնն ալ հաճելի բերանփոխ պիտի ըլլայ, կեանքը ներկայացնելով մեզ տարբեր տարբեր դրուագներով, մին՝ տաք կլիմաներու ներքեւ, միւսը՝ ցուրտի անհելի տիրապետութեան տակ, և Թէ՝ մին Թէ միւսը պիտի ծառայեն մեր ամէն հասակէ ընթերցողներուն քով հետաքրքրութիւնը վառ պահելու, ընթերցասիրութիւնը քաջալերելու, և սխարժելի ձեւի մը ներքեւ, օգտակար ծանօթութիւններու պաշարն ստուարացնելու օրէ օր։

ՄԱՄԱ — ماما — MAMA

Իր բնական վիճակին մէջ ամէնէն աւելի ֆօսֆոր պարունակող ուտեստ մ'է։ Բժշկական ստոյգ կանոններու համաձայն պատրաստուած այս ուտեստը միսէն և ցորենէն աւելի սննդարար է, և երբ մարմնոյն մէջ մտնէ, իր քանակութեան չափ միս և արիւն յառաջ կ'բերէ։ Հաւկիթի դեղնուցին չափ ֆօսֆոր և երկաթի տարրեր կը պարունակէ։ Իր բաղադրութեան մէջ անբնական և վերջէն խառնուած քիմիական ո և է նիւթ չէ մտած. այս տեսակէտով, գործածուած բոլոր ալիւրներէն աւելի նախամեծար է։ 20—7

ՍԷՆ ՐԱՖԱՅԷԼԻ ԳԻՆԻ

ՍԷՆ Ռաֆայէլի գինին աննման դեղ մ'է ամէն անոնց, որք հիւանդութենէ նոր ոտքի ելած՝ տկար են, ծուներներին կ'դողայ, անկարողութիւն կ'զգան և ստամոքսի տկարութեան պատճառաւ իրենց կերածը չեն կրնար մարսել։ Այս գինին բաղադրուած է արիւնը զօրացնող և մարսողութիւնը դիւրացնող դեղերուն ամէնէն զօրաւորներէն ու ազդեցիկներէն. հետեւաբար առողջարար ազդեցութիւնը անվրէպ է։ Խիստ անուշահամ է ու քաղցրահամ. այս պատճառաւ ամէնէն փափուկ կիները, տղաքներն ու բնաւ դեղ խմել չկրցողներն անգամ հաճութեամբ կ'խմեն զայն։ Տղայական կիներուն և ծծմայրերուն կ'յանձնարարուի մասնաւորապէս, որովհետեւ կաթը կ'ուժովցնէ, կ'առատացնէ և տղուն սննդառութիւնն ու անդամներուն մեծնալը կ'դիւրացնէ։ ՍԷՆ ՌԱՖԱՅԷԼԻ ԳԻՆԻՆ ո'րչափ ալ մեծ քանակութեամբ առնուի, բնաւ վնաս չի պատճառեր։ Կեղծ չառնելու համար չիչերուն վրայ սա գիրերը պէտք է փնտռել Vin St Raphaël։ Կ'ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ։ 50—3

ՊԱՅՄԱՆՔ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ	6	Մէճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3	»
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	1½	»
ՋԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20	Փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ԲՈՍԴ—ԼՕՔԱԼՈՎ	12	Ղշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	7	Մէճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	36	Ֆր.
» ՎԵՑԱՄՍ. 18, ԵՌԱՄՍ.	9	»
» ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՏ ԹՈՒՂԹՈՎ և օժանդակ յաւելուածով	40	»

Օսմ. լիրան 108 ղրշ.— Անգլ. լիրան 119 ղրշ.—20 ֆր.ոսկին 94½ ղրշ.են

Ետ Քարինքն 55 ղրշ.են մէջի կընտ առնուիլ։

Նոյն դրամով Կ. Պոլսոյ և Գաւառի համար ԱՆՆՇՏԻՐ։ ՄԻՆՉ ԿԱՆԽԻԿ

Նամակի փուլ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 1 ղրշ.նոց բոսդայի փուլը 20 ղրշ.ի հաշւով, և մի միայն ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՈՎ։

Հասցէի փոփոխման համար անհրաժեշտ է ղրկել երկու ղրշ., նամակի փուլով։

Բոսդայի ծախքը մեր վրայ է, Բոսդ—Լօքալէն դատ։ Իսկ դրամին առաքման ծախքն և ամբողջ տարբերութիւնն առաքողին վրայ են։

Զէֆերուն և Փոխ'' գրերուն վրայ, պէտք է որ առաքողն ինք փակցուցած ըլլայ 20 փարայի օրինական դրոշմը։ Ապա Թէ ոչ՝ երբեք Թերթ պակաս կ'ղրկուի։

Նմանապէս, մայրաքաղաքէն կամ գաւառէն ղրկուած Ազդերը պէտք է դրոշմուած ըլլան ըստ օրինի։ Ապա Թէ ոչ՝ չեն տպուիր։ Եկեղեցական ու բարեգործական Ծանուցումները զերծ են դրոշմի տուրքէն։

Պոլսոյ և գաւառի մէջ, ա'յն վճարումները միայն վաւերական են որք կ'ըլլան ի փոխարէն Տպարանին պաշտօնական Թըղթին՝ ստորագրուած Տնօրէնէն, ու կընքուած Լրագրին սեփական կնիքովը։

Պակաս Թերթ կ'ղրկուի ամէն անոնց որ վերոյգրեալներէն տարբեր սակով հաշուած ըլլան իրենց վրկած դրամները։

Բաժանորդ գրուելու և դրամ ղրկելու ամէնէն դիւրին կերպն է՝ մանտա—բոստ մը առնել, որուն բոլոր ծախքն է 20 փարա մինչեւ 100 ղրշ.։ Նամակ գրելու պէտք չկայ։ Բաւ է մանտա—բոստին կտրօնին ետեւն նշանակել բաժանորդին անունը, հասցէն, Թուականն ու գումարը։ Դրամը մեզ կը հասնի, և Թերթը կ'ղրկուի, անվրէպ։

Ապառիկ յանձնարարութիւնք ՉԵՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՐ։ Զգրադրուած խմբագրութեան՝ ձեռագրերը ՈՉ ՈՐՈՒՆ կ'դարձուին, նամակով Թէ անձամբ, որն ալ ըլլայ պատճառը։

Դաւառացի բաժանորդները չաւ կ'ընեն ուրիշ եթէ կանխաւ հասցնեն բաժնեգինը, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ մէկը ցոյց տան որուն դիմուի պայմանաժամին։

Գործակալք պատասխանատու են իրենց ներկայացուցած բաժանորդներուն համար։

Ցորչափ դադրեցնել չեն տուած Թերթին առաջքումը, բանած պայմանաժամն իրենցմէ կ'պահանջուի։

Հին Թիւերը սովորական գնով չեն ծախուիր։

Զապուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։

ԵՈՒՆԻԸՆ

ՄԱՐԻՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ ՔԸՄՓԷՆԻ ԼԻՄԻԹԸՏ

THE UNION MARINE INSURANCE COMPANY LIMITED

ՀԻՄՆԵԱԼ 1863ԻՆ

ՎՃԱՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 163,500 ոսկի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 340,000 »

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԳՈՅՔ Ա

ԽԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 »

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ ԵՒՑ ԼԸՆՏԸՆ ՉԷՄՊԸՐՍ

Ի ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

3, ՌՕՅԸԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԲԸԼՏԻՆԿՍ

ԼՈՆՏՈՆ

47, ՍԹՐԻՆԿ ՖԱՐՏԸՆՍ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

22 ՌՕՅԸԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ՍՔՈՒԷԸՐ

ԿԼԱՍԿՕ

Ընդհանուր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

ԷՏՈՒԸՐՏ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

20, Մեհմէտ Ալի փաշա խան

Ղալաթիա

50—33

ՊՐՈՂՊԱՏ (ՔԵԼԻՔ) ԷՒ ՔԻՆՔԻՆԱ

FER ET QUINQUINA

Ժամանակակից բժիշկները միաձայնութեամբ կ'վկայեն Թէ սկարցած և ուժէ ինկած մարմինը զօրացնելու եւ կազդուրելու միակ միջոցը ԵՐԿԱԹՆ ու ՔԻՆՔԻՆԱՆ է։

ԵՐԿԱԹԸ կ'յանձնարարուի արիւնի վրայ ունեցած ազդեցութեանն համար, բայց որուն արիւնն ո'րչափ չատ եղկամ պարունակէ, այնչափ առողջ համեմատութեամբ կ'աւելնայ։ Իսկ Քինքինային ընդհանուր մարդկային կազմուածքին և գլխաւորաբար ստամոքսին վրայ ունեցած կազդուրիչ ազդեցութիւնն համաձայն է. մարմինը չատ անգամ անոր համար կ'տկարանայ, երբ ստամոքսը չկրնայ մարսողութիւնն աղէկ կատարել։ Երբ մարդ ԱՐԻՒՆԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ, ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ և ընդհանուր տկարութիւն զգայ, պէտք է և անհրաժեշտ է որ ՔԻՆԱԼԱՐՈՇԻ ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ տեսակը գործածէ. որովհետեւ ՔԻՆԱԼԱՐՈՇԸ երկաթ և քինքինայ հիւթ բաղադրուած ըլլալով, քինքինայով բաղադրուած ամէն գինիներէն ազդեցիկ, զօրաւոր և սիրուն է։ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆՆ հիմնապէս և չուտով բուժելու համար պէտք է Քինալարոշի առանց երկաթին խմել։ Թէ պարզ և Թէ երկաթախառն Քինալարոշի անխարդախները փնտռեցէք դեղարաններէն։ Կեղծերէն զգուշացէք։ 35 5

10—5

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգ	Բ. կարգ
Մէտոն	Նայզօքրիս
Մինիօ	Էմէյսիօ
Ռախսիօ	Պուզիրիս
Թէյպըր	Մօէրիս
Նարպօն	Ֆայէլ
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպօ

Առաջին կարգի շոգենաւերը չատ հանգստաւէտ են. նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կ'լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ Թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։

Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գինն է 15 ոսկի

» » Բ. » » » 11

Կ'խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսն հանելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթոլ և Ընկ. Գործակալք

Ուիթոլ խան, Պահճէ գափու, Պոլիս

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

50—11 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ԳԱՒԱՌԻ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻ Պ.ք Բժշկերը կ'չիչերնուն ՔԵ ՀԱՅՑԵԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ համար երկու ղրշ.ի նամակի փուլ անհրաժեշտ է։ Ապա Թէ ոչ, նոր հասցէն անփոփոխ կ'մնայ։

ՋՂԱՅԻՆ Է՞Ք

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամէնէն չնչին պատճառով չատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնն աստիճանաբար կ'յառաջանայ ու մինչեւ իսկ ապաքինման ու ... կ'փոխանցուի։ Լուսնոտները, կաթուածահարներն և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողացմէ ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կ'բժշկուէին չտալով անոր. իրենց այս սարսափ դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակ ալ չուտով կ'բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԱՄՕՆԵԱՔ ՏԸ ԲԻՒՐԼՕ անուն աչխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղ անմիջապէս կ'հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն արագ և վերջնականապէս կ'բժշկէ։ Անքնութիւնը, գլխուն մէջ եռացող ցաւը, գլխապտոյտը, թմրութիւնը, թուլութիւնը, խուլելու անկարողութիւնը, ջղակծկումութիւնը, գլխապտոյտ զգացումը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարսելու դժուարութիւնը, ... անհանգստութիւնները ... ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կ'բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԱՄՕՆԵԱՔ ՏԸ ԲԻՒՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալու։ Կ'ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ 50—8

Մեր Մանկանց Համար

ՄԱՆԿԱՏԱԾՈՒԹԻՒՆ

(13) «ՄՕՐ ՄԸ ԿԱԹՆ ՈՒ ՍԻՐՏՆ ԱՆՓՈԽԱՐԻՆԵԼԻ ԵՆ»

Մայրեր կան որք ի հարկէ ստիպեալ կամ իրենց հաճութեան համար միայն կաթ կ'խմեն ո՛չ միայն իբր ըմպելի այլ նաև իբր բոլոր սնունդ և որք տասն և չատ լաւ կաթ մը կ'հայթայթեն։ Պալով կաթին արտադրութիւնն աւելցնելու ինքնակոչ յատկութիւնն ունեցող մասնաւոր ըմպելիներու, ասոնք ամէնէն աւելի ծախողներուն օգտակար են։ Այն մայրն որ կաթ կուտայ և չուզեր որ չարիք հասցնէ իր զաւկին պէտք է որ ոգելից ըմպելիներ չխմէ։ Մօրը խմած ալքօլը վտանգաւոր կ'ընէ կաթը։ Բազմաթիւ մանկիկներ մի միայն անոր համար ջղաձգութիւններ կ'ունենան որովհետեւ իրենց սնուցող մայրերն ալքոլ կ'խմեն ոգելից ըմպելիներու ձեւին տակ՝ զայլէնդ, վերմութ, են.։

38. Ցելէտական և բուրգային առողջապահութիւն.—Կաթ տուող ամէն մայր պէտք է խստիւ և մանրակրկիտ կերպով պահէ մաքրութեան կանոնները։ Տեսանք Թէ ինչ մասնաւոր խնամքներ կ'պահանջեն ստինքները, բայց լուացումներն և լոգանքներն ալ նուազ կարեւոր չեն։ Իրաւամբ կ'կրկնենք Թէ ամէն մայր որ կաթ կուտայ հանդարտ և կանոնաւոր կեանք մը պէտք է ունենայ, եւ պարզապէս կը պահանջեմ որ ամէն կաթ տուող մայր կարենայ պէտք եղածին պէս լուացուիլ ինչպէս նաև չատ չյոգնիլ։ Չափազանց յոգնութիւնը կաթին քանակութիւնը կը պակսեցնէ։ Ուրիչ կարեւոր պայման մ'ալ կայ զոր ամէն կաթ տուող մայր կրնայ իրագործել, այս պայմանն է չբարկանալ։ Բարկութեան բորբոքում մը կրնայ բաւական պակսեցնել կաթին արտադրութիւնը. նոյն բանը ճիշտ է նաև բոլոր յուզումներու մասին որոցմէ զգուշանալու է խնամքով։

39. Նորածիններու մաքրութիւնը.—Տղուն փոխել.—Երբ պզտիկները մեզի յանձնեցին անմիջապէս մաքրեցինք լուալով և լոգցնելով։ Շատ մաքուր վիճակի մէջ իրենց անկողինները դրինք, բայց չեն կըրնար մաքուր մնալ։ Պէտք չէ որ մաքուր մնան։ Ամէն մարդու պէս անոնք ալ բընական պէտքեր ունին կատարելիք։ Պզտիկներուն աղիքներու բնական պէտքերն աւելի յաճախակի են և պէտք է ըլլան քան Թէ պատանիներուն և չափահասներունը։ Արդ մանկիկները չեն կրնար ճամբէ երթալ։ Հետեւաբար բնական պէտքերը կը կատարեն իրենց խանձարուրներուն, հագուստներուն մէջ, և այնքան մաքուր չորերն ու կապերն որոցմով պատեցինք զիրենք, կ'աղտոտին մեզէն և աղիքէն ելլող նիւթերէն։ Ասկէ կ'ծագի ձեզի համար, զանոնք մաքրելու, Թրջուած ու աղտոտած խանձ պզտիկները փոխելու պէտքը։ Ե՞րբ և ի՞նչպէս պէտք է սկսիլ նորածին տղաքը փոխելու։ Պէտք է նորածինը փոխել մեզի և կղկղանքի իւրաքանչիւր արտահոսութենէն անմիջապէս յետոյ։ Բայց այս եղանակն հաստատ, չաբունակական և խելացի հսկողութիւն մը կ'պահանջէ։ Ցիրաւի, ի՞նչպէս հասկնալ Թէ մանկիկ մը իր պէտքերէն մէկը կատարած է։ Շատ անգամներ դիւրին է հասկնալը, խանձարուրներուն և ճերմակեղէններուն խոնաւութիւնն ու գաղջ ջերմութիւնը ցոյց կուտան ասիկա։ Բայց կրնայ պատահիլ որ ո՛ և է պատճառով այպացոյցն ակներև չըլլայ որով դժուար կամ անկարելի կ'ըլլայ հաստատելը, երբ յանցանքը գոյութիւն ունի։ Եթէ կան բազմաթիւ մանկիկներ որք Թրջուելնուն կամ աղտոտելնուն պէս կ'չարժին կամ կ'լալան, կան ուրիշներ ալ որք արտաքուստ բան մը չեն յայտներ։ Արտաքուստ կ'ըսեմ որովհետև բոլոր մանկիկներուն դիմագծութիւնը կը փոխուի իրենց պէտքերը կատարած մի. ջոցին. լաւ հսկողութիւն մը կ'բաւէ այս բանն հաստատելու համար։ Մինչ, նոյնիսկ քունին մէջ, պէտք մ'ընելէ առաջ մանկիկը կ'չարժի, դէմքին արտայայտութիւնը կ'փոխուի, ճակատը կ'խորչոմի։ Քիչ մը ետքը դէմքը կ'պարզուի, պէտքը կատարած է, կրնաք փոխելու սկսիլ։ Կը տեսնէք Թէ ի՛նչպէս կարելի է հասկնալ նորածին մը իր պէտքը կատարելը, բայց կ'տեսնէք նաև Թէ որչափ ուշադրութեամբ պէտք է հսկել։ Աւելի յաճախ, մայրերը չեն կրնար անականորէն իրենց մանկիկներուն քով կենալ և դիտել, ժամանակ չունին։ Ուստի ոմանք այն ատեն կ'փոխեն երբ տեսնեն որ զաւակը Թրջած են, ուրիշներ որոշ ժամանակներ կ'նային Թէ յաճախ աղտոտած են, և այս այցելութիւնն ընդհանրապէս առաւ. և իրիկունը տեղի կ'ունենայ։ Այս վերջին եղանակն անտարակոյս վտանգաւոր է տղուն։ Երբ մանկիկն երկար ատեն ի վեր աղտոտած է, նիւթերու երկար ժամանակեայ հպումն իր մորթն կ'գրգռէ, կ'կարմրցնէ եւ նոյն իսկ երբեմն սպրթուքներ յառաջ կ'բերէ որոցմէ տղան կ'հիւանդանայ։ Հետեւաբար եթէ չէք կրնար նորածինը փոխել իւրաքանչիւր պէտքէ անմիջապէս յետոյ, ինչ որ լաւագոյնն է, պէտք է կարելի եղածին չափ չուտ փոխէք, մանաւանդ երբ նշմարած էք, անկէ առաջ փոխելու ատեն Թէ մորթը կարմրելու կ'սկսի։ Ի՛նչպէս պէտք է փոխել։ Պէտք չէ մորթը սրբելով աղտոտած և Թրջած կապերն ու լաթերը վերցնել ու ասով գոհանալ։ Մինչ պէտք է մորթը լուալ եռացած գաղջ ջուրի մէջ Թաթխուած կակուղ և մաքուր սպունգով մը—զոր պէտք չէ բնաւ գործածել դէմքին համար ալ։ Երբ այդ ամբողջ մասին մորթը, բոլոր ծալքերուն խորերն այսպէս լաւ մը մաքրուին, մեղմօրէն, առանց չփելու կ'սրբենք, կ'չորցնենք մորթը մանրակրկիտ կերպով։ Նոյն իսկ օգտակար է յետոյ անհոտ, անչօշափելի փոշի ցանել վրան՝ հոտխոյի փոշի կամ դոլցի (էվրէն փուլու) փոշի։ Բայց պէտք է աչխատիլ կարելի եղածին չափ արագօրէն մաքրել տղաքը, ասիկա կարելի է ձեռք բերել կատարելով ինչ որ պիտի ըսեմ։ Գիտենք որ մանկիկները կ'Թրջէին, կ'աղտոտին երբեմն և չարժուկելէ յետոյ, ուստի անոնց երբորդած վայրկեանին անմիջապէս կ'բռնենք և արագօրէն պզտիկ ամանի մը վրայ կ'դնենք։ Կ'լիշէք Թէ գգեստաւորման առթիւ (տե՛ս արգի փոխանակման պզեստաւորումը) ձեզի խօսեցայ դաստիարակութեան սկզբնաւորութեան մասին, ահա այդ խնդրին եկանք։ Բայց ասիկա ընելու համար պէտք է որ պզտիկներ ճերմակեղէնով փլլան և ո՛չ Թէ խանձարուրով։ Երբ այս պզտիկ գործողութիւնը բազմաթիւ անգամներ կրկնենք, մանկիկը չատ չուտով կ'վարժուի այն զգացողութիւններուն զորս կ'կրէ երբ ամանին վրայ է և քիչ ատենէն այն պահուն միայն պէտքը կ'կատարէ երբ այս զգացողութիւնները կրէ։ Այս եղանակը գործածուած է որ տեսած եմ բազմաթիւ ազգեր չմաքուր ըլլալը, յաթերու մէջ չաղտոտելը, իրենց գոյութեան առաջին ամիսներէն իսկ սկսելով։

ՏՕՔԹ. Ա. ԲՈՆԱՌ

Թարգմ. ՀԱՅԿ Օ. ՊԵՐՊԷՐԵԱՆ

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Խնամակալութիւնս իր և ի դիմաց հարիւրաւոր կարօտեալց խորին չնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ Թէ՝ Ս. Ծնունդ. Տօնին. աւուրց առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են։ Տեարք՝ Ունճեան Եղբ. 200, Տէր. Աննա Թոլումպաճեան 216, Նչան պէյ Գազազեան, Եղիա Շահպազեան, Տօքթ. Արզըմանեան 108ական, Գրիգոր Կիւմիւշկէրտան 100, Տիգրան Բարաղամեան 60, Բարսեղ Մանուկեան, Հայրապետ Ճիվէլէկեան, Յովհաննէս Օհանեան, Սիմոն Գալսէրեան 54ական, Տ. Գէորգ Եպս. Երեցեան, Ոսկէթէօս Պէրպէրեան, Ստեփան Զօրիկեան, Պետրոս Սէֆէրեան, Նշաստաճեան Եղբ., Խաչիկ Սվաճեան, Տօքթ. Քէմհաճեան, Նասիպ Ճեզվէճեան 40 ական, Միքայէլ Էնգարէլեան, Տրդատ Պէրպէրեան 30 ական, Տ. Հմայեակ Եպս. Դիմաքսեան, Տ. Մկրտիչ Եպս. Վեհապետեան, Տ. Տիրայր Վ. Մարգարեան, Ալայէմճեան Եղբ. Միհրան Կեսարեան, Համբարձում Ոքմաքեան, Ստեփան Էմիրզէ, Մարտիկ Գրիգորեան, Միհրան Սէքեան, Գրիգոր Էվրէնեան, Աւետիս Թիւֆէնկճեան, Գրիգոր Մարգարեան, Յարութիւն Զըրաճեան, Սիմոն Ալթունեան, Գրիգոր Մազալեան, Համբարձում Սուճեան. Մկրտիչ Սէվեան, Տիգրան Գազազեան, Կարապետ Փափազեան, Արշակ Գարակէօզեան, Գարեգին Համբարձումեան, Վաղարշապատ Մանուկեան, Միհրան Խորոզեան, Գառնիկ Սարգիսօֆ, Եղբարք Գարակէօզեան, Սարգիս Թաշճեան, Գարեգին Մանուկեան, Սարգիս Խորասանճեան, Մկրտիչ Թօզլաքեան, Միհրան Սմբատեան, Գրիգոր Պալըքճեան, Վահան Այվնեան, Յարութիւն Աստուածատուրեան, Սեփոն Սիրունեան, Տօքթ. Մաթէոսեան, Տօքթ. Եղալեան, Օննիկ Տէրունեան, Հեթում Պէրպէրեան, Գրիգոր Աղամեան, Հայկազն Սէմէրճեան, Գրիգոր Մելիտոնեան, Միհրան Ճիզմէճեան, 20 ական, Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան, Իսագուլեան Եղբ., Ռուբէնս Թադէոսեան, Լեւոն Սաաթճեան, Արտաշէս Արծրունի, Յովսէփ Թոլաեան, Օգսէն Բոլատեան, Մկրտիչ Ճամճեան, Նիկողոս Ճիզմէճեան, Խորեն և Գեղէոն Եղբ., Գրիգոր Պորթուգալեան, Գրիգոր Տօնիկեան, Օգսէն Պէօրէկեան, Բիւնիկ Դ ազարոսեան, Յակոբ Միքայէլեան, Արտաշէս Խաչիկեան, Մկրտիչ Այիգսաննեան, Մըկրտիչ Գաբրիէլեան, Յակոբ Կիւրճեան, Արտաշէս Անագեան, Լեւոն Պէյլիկճեան, Ոհ., հացագործ Սարգիս, խոհարար Յովհաննէս, Ագրիպպաս Ստեփանեան, Միջ քայէլ Գալյօնճեան, Արշակ Գալյօնճեան, Մկրտիչ Սարրեան, Բարսեղ Մալեան, Ստեփան Արմենեան, Օհաննէս Սիւնկիւճեան, Մինաս Պարօնեան, Մկրտիչ Ասլանեան, Մելքոն Վանէցեան 10ական. Մեսրոպ Թէնէքճեան, Նչան Զամբըքեան, Մելքոն Էքթէմէզեան. Յովակիմ Հիւսէյինեան, Աստուր Կարապետեան, Սեւօրբէ Խռակերեան, Բարունակ Միքայէլեան, Պետրոս Փափազեան, Հաճի Ասլան 5 ական ղրշ.։ Պետական Նաւարանի բուռն հացագործներէն 150 զոյգ հաց, ձեռամբ Գրիգոր Ալիքսանեանի, 40 Քիլօ միս՝ Անտօնաքի էֆ. Նեթի, 20 քիլօ միս՝ Խաչիկ էֆ. Սըվաճեան, հացագործ Յակոբ, հացագործ Աստուր 20 ական ղրշ.։ Բացի յիչեալ բարեսէրներէն նուիրուած հացի ու միսի այն նպաստէն, Խնամակալութեանս կողմէ եւ Ս. Ծննդեան Տօնին առթիւ գինիս կարօտելոց բաժնուած է 70 քաշ միս, 130 հաց, 120 քաշ բրինձ, ինչպէս նաև 2000 քաշ ածուխ։

(Կնիք Խնամակալութեան.)